Բ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 536 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 15 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1885 (Ն. Տ.) 27 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1885 17 ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ 1303

40 ՓԱՐԱ.
ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան
غلطه‌ده نورادونكيان خاننده آره‌وه‌لك
غزته‌سی اداره‌سنه
Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE
Les annonces sont reçues à l'EASTERN AGENCY
Karakeuy, Déirmén han

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ.
ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	դաշնկան արծաթ	200
» »	Վեցամսեայ	»	100
» »	Եռամսեայ	»	50
Գաւառաց » եւ օտարական Թղթատարով	տարեկան	»	240
Գաւառաց համար եւ օտարական Թղթատարով	վեցամսեայ	»	120
Ռուսիոյ երկիրներ	տարեկան	ֆրանք	36
»	վեցամսեայ	»	28

Գաւառ ղրկուած թերթոց համար ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է։ Խմբագրութեան ղրկուած [illegible]
ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ ԿԸՆԴՈՒՆՈՒԻՆ
ԻՍԴԸՐՆ ԷՃԷՆՍԻ
[illegible], Գարաքէօյ, Տէյիրմէն-խան

Կ. ՊՈԼԻՍ
ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ, 14 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

—*Վիեննա, 22 հոկտ.*

Կը հաստատուի թէ Անգլիա առարկութիւններ կ'ընէ Դեսպանախորհրդոյ մը գումարման ։

Անգլիա կ'ըսէ թէ, իրաց առջի վիճակին վերահաստատումն ո՛չ միայն գործադրական դժուարութիւններ ունի, այլ նաև գործնական և տևական լուծում մը չպիտի տայ յարուցեալ խնդրոյն ։

Ի Վիեննա, ջերմապէս կը փափաքուի Դեսպանախորհրդոյ մը գումարումն, որ միայն՝ կ'ըսուի՝ կարող է արագ լուծում մը բերել և թշնամութեանց պայթումն արգիլել ։ Տեղւոյս դեսպանական ակմբոց մէջ համոզում կայ թէ Պիզմարք Իշխանը Պերլինի Դաշնագրոյն ամբողջովին պահպանումը կ'ուզէ ։ Գործատէր հասարակութիւնն ալ նոյն համոզման վրայ է ․ և Պորսայի մէջ, 8 օրէ հետէ, չափաւոր բայց ամենօրեայ բարձրացում մը կայ գնոց ։ Ի Վիեննա ամեն մարդ համոզուած է թէ, ինչ որ Պիզմարք Իշխանը կ'ուզէ՝ բոլոր Եւրոպա պարտաւորեալ է զայն ուզել նմանապէս ։

—*Վիեննա, 22 հոկտ.*

Դեսպանք երեք քններ են Բ. Դրան պատասխանն իրենց ծանուցագրոյն ։ Ամենքն ալ (Անգլիո՞յ դեսպանն ալ) իրաց նախկին վիճակին վերահաստատման կողմը գտնուեր են ․ բայց այս վերահաստատութեան գործնական միջոցը չեն քններ ։ Պ. տը Նէլիտոֆ ի Պուլկարիա օսմ. զինեալ գործողութեան մը վտանգները ցոյց տալով, առաջարկեր է որ Ռուսիա Պուլկարիոյ մէջ և Թուրքիա Րումէլիի մէջ գործէ, օժանդակութեամբ եւրոպացի պատուիրակներու ։ — Բ. Դուռը տրամադիր է եղեր իւր ծառայութեան մէջ չգտնուող օտարազգի զօրապետ մը Րումէլիի ընդհանուր կառավարիչ կարգել ։

—*Փիլիպէ, 22 հոկտ.*

Կ'ըսուի թէ Աղեքսանդր Իշխանին Թուրքիոյ նկատմամբ հաշտարար ընթացքին պատճառ եղած են այն հոգեր զորս Իշխանին կը պատճառէին Հառոդոբ լերանց մահմէտական (Բօմաք) ցեղերն ։ Յորմէ հետէ սոքա յայտարարեցին թէ չպիտի հպատակին պուլկարական նոր կառավարութեան, և թէ զէնք պիտի առնուն ի պաշտպանութիւն իրենց անկախութեան, կը վախցուէր թէ Փիլիպէի վրայ իսկ կըրնային քալել ։

—*Քաթարօ, 22 հոկտ.*

Երէկ Գարատաղի Իշխանն հրամանագիր մը հրատարակեց, որ իւր հպատակաց կ'արգիլէ Գարատաղէ մեկնիլ ։

—*Կ. Պոլիս, 22 հոկտ.*

Պուլկարիոյ քաղաքական գործակալն այսօր իմացուց դեսպաններուն թէ Միլան Թագաւորն ո՛չ միայն մերժած է Աղեքսանդր Իշխանին ղրկել ուզած մէկ յատուկ պատուիրակութիւնն, այլ յառաջագոյն իւր զօրքերը քալեցուցած է պուլկարական սահմանաց վրայ ։ Գործակալն յարեց թէ Տէրութիւնք տեղեկութիւն ունին արդէն, թէ Աղեքսանդր Իշխանն որոշած է հպատակիլ իրենց որոշմանց ։ Գործակալը նոյնիմաստ զեկուցում մ'ըրաւ Բ. Դրան ։

—*Սոֆիա, 24 հոկտ.*

Պուլկար կառավարութեան մէկ նոր ծանուցագիրը կը յիշեցնէ սեպտ. 23 ի դէպքն, երբ սերպ պաշտօնեայներ ջանացեր են պուլկար գիւղացիներ զինուորագրել՝ Պուլկարիոյ վրայ յարձակելու նպատակաւ ։ Այնուհետև Սերպիոյ Նախարարապետ Պ. Կարաշանինի տուած հաւաստիք գոհութեամբ ընդունուած էին ։ Բայց, հակառակ այդմ, սերպ դեր-կառավարիչք ոմանք խռովիչ մեքենայութեամբք զբաղեր են ։ Սոքա Պրէնիքի, Զարիպրոտի և Թրիսնի պուլկար գիւղօրէից բնակիչները կը գրգռեն հեռագրաթելերը կտրելու, պուլկար իշխանութեանց դէմ ապստամբելու և Սերպիոյ հետ միացում խնդրող աղերսագիր մը ստորագրելու ։ Նաև կ'ապահովցնեն գիւղացիս թէ սերպիական բանակն անմիջապէս իրենց օգնութեան պիտի հասնի, և կը խոստանան 500 Քրիմիճ գիւղացիներուն և այս ձեռնարկութեան աջակցողներուն, ժողովրդոց ալ՝ տուրքէ և զինուորական ծառայութենէ ազատութիւն հինգ տարւոյ համար ։

Պուլկար կառավարութիւնը զայս ծանուցանելով, կ'ըսէ թէ խռովութեան հեղինակներն որք բռնուին պուլկարական հողին վրայ՝ պիտի պատժուին խստիւ ։ Կը յարէ թէ ինք կրցաւ սերպ գաղթականներն արգիլել խռովութիւն յառաջ բերելէ Սերպիոյ սահմանակից գաւառներուն մէջ, և կը պահանջէ որ Սերպիա փոխադարձ միջոցներ ձեռք առնու ։

Սերպիա դեռ չպատասխանեց ։

—Արևելեան Րումէլիի Վարչութեան պետ Տր. Ստրանսքի հետևեալ յայտարարութիւններն ըրած է Վիեննայի թերթի մը թղթակցին .

«Վայրկեանէ ի վայրկեան կ'սպասենք պատերազմի յայտարարութեան մը Սերպիոյ կողմէ ։ Նա մեզմէ կը պահանջէ երեք գաւառներ որք 120,000 պուլկար բնակիչ ունին, իբրև փաստ առարկելով թէ վերջին պատերազմին ատեն Սերպիա գրաւած էր այն գաւառներ ։ Այդպիսի փաստիւք Ռումանք կրնան պահանջել մեզմէ զՌահօվա, և Ռուսիա՝ զԱյաստեֆանոս ։»

Պատասխանելով այն հարցման թէ, Պուլկարիա այս խնդրոյ մէջ չի՞ կրնար միթէ դաշնակցիլ Սերպիոյ հետ, Տր. Ստրանսքի ըսած է .

«Անընդունելի է այդ ։ Կարելի չէ վստահութիւն ունենալ Միլան Թագաւորին իշխանութեան տևականութեան վրայ, և Սերպիա կրնայ չընդունիլ Միլան Թագաւորին հետ կնքեալ կարգադրութիւն մը ։ Նաև 120,000 բնակիչ պարունակող երեք գաւառներու թողումը Սերպիոյ՝ հակառակ է պուլկարական ազգային զգացման ։

«Ստոյգ է թէ Սերպիա մեզ դէմ աւելի շատ զօրք կրնայ հանել. բայց Պուլկարիա որոշած է պաշտպանել ինքզինք ցյետին կէտ, և ինչպէս կան Տէրութիւններ որք պիտի միջնորդեն ի նպաստ Սերպիոյ, ուրիշ Տէրութիւններ կան որք Պուլկարիոյ օգնութեան պիտի հասնին։»

—*Վիեննա, 21 հոկտ.*

Պուքրէշէ կը հեռագրուի թէ, ի Պուլկարիա ռազմամթերք փոխադրող շոգենաւեր, որք ցարդ Ռուսաց ձեռամբ վար դրուած էին ի Ռէնի, արտօնութիւն ստացած են իրենց ճամբան շարունակելու, և Ռուսճուգ հասած են ։

—*Վիեննա, 20 հոկտ.*

Սոֆիայէ եկած լրոց հակառակ, որք սերպիական արշաւանք մը անխուսափելի կը ցուցնեն, համոզում կը տիրէ Վիեննայի մէջ թէ Սերպիա զինուորական շարժում մը չպիտի ընէ պուլկարական խնդրոյն վերջնական կարգադրութենէն առաջ ։ Սերպիոյ կողմէ պատերազմի յայտարարութենէ մը կը վախցուի ա՛յն պարագայի մէջ միայն ուր խնդրոյն լուծումն յոյժ յապաղի ։

Պուլկարիայէն տրուած նոր ծանօթութեանց նայելով, Աղեքսանդր Իշխանը Սերպիոյ պատրաստութիւնները գիտմամբ կը չափազանցէ, իւր զօրքեր Արև. Րումէլիէն ի Պուլկարիա յետս կոչելու պատուաւոր առիթ մ'ունենալու համար ․ զի Տէրութիւնք Պուլկարիոյ բանակին Արև. Րումէլիէն քաշուիլը պահանջած են, և այս բան գործադրուելու վրայ է արդէն։

— *Աթէնք, 21 հոկտ.*

Կառավարութիւնն, ի նախատեսութիւն պատերազմի, հայրենասիրական փոխառութիւն մը հանելու դիտումն ունի ։ Յունական գաղթականութիւնք մեծամեծ գումարներ կը խոստանան, եթէ պատերազմ ծագի, (որո՞ւ հետ ․ հաւանօրէն Պուլկարներուն հետ ․ զի Յունաստանի շահուց վնասողք նոքա են միայն ։)

—Պալքանեան խնդրոյն ծանրութեան կեդրոնը Փիլիպէէ ի Սոֆիա փոխադրուած է, ուր գնացին Աղեքսանդր Իշխանը, Նախարարապետն և սպայակոյտն, ըստ Տէրութեանց պատուէրին ։ Բոլոր եւրոպացի թղթակիցք ևս թողուցին զՓիլիպէ, և Պուլկարիոյ մայրաքաղաքը գնացին ։

—*Կ. Պոլիս, 20 հոկտ.*

Դեսպանք որոշեցին առաջարկել իրենց կառավարութեանց, որ ի Կ. Պոլիս և ի Սոֆիա իրենց ի գործ դրած ազդեցութեան նման ազդեցութիւն մը ի գործ դնեն նաև յԱթէնք և ի Պելկրատ, խաղաղութեան պահպանման համար ։ Անգլիա միութեան նախագործման կողմն կը հակի միշտ ։ Սըր Տրըմմընտ Ուոլֆ ըսեր է թէ զօրեղ Պուլկարիա մը լաւագոյն միջոցն կը լինէր Ռուսիոյ ոտնձգութեանց ընդդիմանալու ։

«Խաղաղ լուծման մը ամեն երևութից հակառակ, Բ. Դուռը փութով եռանդութեամբ յառաջ կը վարէ իւր պատրաստութիւններ, իբր թէ մի մեծ պատերազմ մօտալուտ լինէր ։»

(Օր. [illegible])

«Կ'երևի թէ, կ'ըսէ Թան հոկտ. 22 թըւով, Արև. Րումէլիի և Պուլկարիոյ միութեան շարժումն ապարդիւն մնալ դատապարտուած է ։ Աղեքսանդր Իշխանն երկու [illegible] աջակցութեան վստահած էր, որոց ո՛չ մէկէն կը ստանայ ակնկալած օժանդակութիւնը։ Կը կարծէր թէ ազգութեանց սկզբունքն յիշեցնող շարժում մը չէր կրնար ընդդիմութեանց բախիլ ։ Մեծ Տէրութիւնք, ինչպէս ա՛յնչափ անգամներ, այս անգամ ալ [illegible] կը նախադրէին այդ սկզբունքին [illegible]։ Ո՛չ ապաքէն Պալքանեան փոքր Պետութիւնք ևս իրենց գոյութիւնը կը պարտին ցեղերուն ենթադրեալ իրաւունքին՝ քաղաքական մարմիններ կազմելու մասին։ Ինչպէս ուրեմն [illegible] աչքով պիտի տեսնէին պուլկարական միութիւնը։ — Այդ այնպէս չեղաւ, և Արևելեան Տագնապին հետաքրքրաշարժ երևոյթն հիմակ ա՛յն է որ առաջին անգամ լինելով մեզ ցոյց կու տայ թէ ազգութեանց պահանջմունք [illegible] ստորադասուին ուրիշ կարգի նկատմանց։ Տէրութիւնք Կայսրութիւնք չեն ուզեր Արևելեան խնդրոյն վերաբացումը տեսնել ճշգիւ ա՛յն [illegible] ուր իրենք վճռած էին անորոշապէս [illegible] անոր լուծումն, և որոշած են, հետևապէս, խեղդել շարժում մը որ բնական հակառակութիւններ կը զարթուցանէ։ Պալքանեան փոքր Պետութիւնք ո՛չ միայն [illegible] չեն տեսնելով թէ Պուլկարք կը հետևին իրենց օրինակին, այլ հոգ և զայրոյթ [illegible] խանգարուած տեսնելով ինչ որ [illegible] հաւասարակշռութիւնը» կը կոչէին։ Շահերու քաղաքականութիւնը կը վերստանայ իւր նախկին դիրք, և ազգութեանց սկզբան դէմ կանգնելով, անյաջողութեան կը դատապարտէ զայն ․ ահա՛ տեսակէտն ուսկից կը լինինք այժմ։ — Աղեքսանդր Իշխանն երկրորդ կէտի մը վրայ ալ յուսաբեկ կը լինի, այս է Տէրութեանց [illegible] Թուրքիոյ։ Կարծեր էր թէ [illegible] ինչ ներեալ էր Թուրքիոյ տիրապետութեան ենթարկեալ քրիստոնեայ ազգութեանց։ Բայց Պուլկարք իրենց վնասովը կը տեսնեն այժմ թէ ճշմարտութիւնն այնպէս չէ՛, և թէ նոյն ինքն Ռուսիա կրնայ թոյլ տալ Թուրքիոյ և մինչև իսկ քաջալերել զնա՝ զէն ի ձեռին յարգել տալու Պերլինի Դաշնագրին տրամադրութիւններն ։

«Աղեքսանդր Իշխանն, իւր հաշուոց մէջ այնչափ սխալած լինելը տեսնելով, կը խորհի, քանի որ իւր [illegible] քանակութիւնն ուրիշ ելք չի թողուր իրեն։ Եթէ աւելի պատերազմիկ ժողովուրդ մը և լաւագոյնս կազմակերպեալ բանակ մը ունենար, կրնար յուսալ [illegible] և զինուորական [illegible] պարտաւորել Եւրոպան՝ զոր [illegible] նպաստաւոր ելք մը տալու ։ Բայց Պուլկարք երկրագործ և խաղաղասէր ցեղ մ'են, և իրենց բանակ գրեթէ կազմալուծեցաւ ռուս սպայից հրաժարմամբ, և ի լըռումն չարեաց, Սերպք կը սպառնան Սոֆիայի, երբ Թուրքերէն վտանգ կայ Փիլիպէի։ Իշխանն, ուրեմն, առջի դիրքը կը թողու ․ զօրքերն Արև. Րումէլիէն ետ կը քաշէ, և կը ջանայ զէնքընկեց ընել Սերպերը՝ սահմանաց ուղղութիւն մ'ընծայելով անոնց, նաև կը ճանչէ վեհ. Սուլթանին իրաւունքներն, և Տէրութեանց որոշման խոնարհաբար հպատակիլ կը յայտարարէ ։ Ի մի բան, իւր բոլոր փառասիրութիւն գոհ պիտի լինի թէ միայն «անձնական միութիւն» մը շնորհուի Պուլկարաց։»

—*Կ. Պոլիս, 20 հոկտ.*

Կը հաշուի թէ իբր 100,000 օսմ. զօրք կան այժմ զինուց ներքև Րումէլիի և Սերպիոյ սահմանաց երկայնութեամբ, և կը կարծուի թէ ի մօտոյ 120 էն 150,000ի պիտի հասնի նոցա թիւն ։ Այս շարժման պահանջած ծանր ծախուց դիմագրաւելու համար, Օսմ. Կառավարութիւնը չուզելով դիմել Ընդհանուր Պարտուց յերաշխաւորութիւն յատկացեալ հասութից, կը խորհի մէկ միլիոն ոսկւոյ փոխառութիւն կնքել Գասապայի երկաթուղւոյն հասութից ապահովութեամբ ։

—*Աթէնք, 19 հոկտ.*

Թէև պահեստի երեք կարգերն ի զէն կոչող արքայական հրամանագիրն ամսոյս 11 ին միայն հրատարակեցաւ, բայց 5 աւուր մէջ երկրին ամեն կողմն 30,000 հոգիք զինուորագրեցան ։ 1821էն ի վեր Յունաստան այսչափ եռանդ չէր ցուցած ։ Գաւառաց մէջ աննկարագրելի ոգևորութիւն կայ ։ Հազարներ կը հասնին ի մայրաքաղաքն Պեղոպոնեսի ամեն կողմերէն և Եգէական կղզիներէն ։

—*Պեդրոսպուրկ, 19 հոկտ.*

Մոսկովեան Վեթոմոսթի մէջ Պ. Կատկով կը ջատագովէ իրաց նախկին վիճակին վերահաստատումն ի Րումէլի, անձնական միութեամբ մը ։ Կ'ըսէ թէ Սերպիա կրնայ [illegible] Տէրութեանց խորհրդով, — մանաւանդ Աւստրիոյ, — եթէ նոքա թոյլ չտան որ իրենց սահմաններէն ռազմամթերք փոխադրուին ի Սերպիա ։ Պելկրատի կառավարութիւնն օտար երկիրներէն բերել կուտայ իրեն անմիջապէս պէտք եղած զէնքն ու ռազմամթերք, և երբ դրացի Տէրութիւնք թոյլտուութիւն չընեն, չի կրնար ստանալ զանոնք և պատերազմիլ ։ Խաղաղութեան սպառնացող վտանգները բառնալու տարօրինակ միջոց մ'է՝ պատերազմի միջոցներն ընձեռել ։ Աւստրիա արդէն բաւական օգնած էր Սերպիոյ՝ դրամով և բարոյական քաջալերութեամբ՝ այժմեան դիրքը բռնելու համար, և այսուհետև զլանալով իւր օժանդակութիւն, կրնայ վերջ տալ Միլան Թագաւորին կռուասէր տրամադրութեանց ։

—*Վիեննա, 20 հոկտ.*

Կէս-պաշտօնական Ֆրէմտէնպլաթ աւստրիական կառավարութեան հայեացքը կ'արտայայտէ սա բառերով .

«Պուլկարիոյ և Արևելեան Րումէլիի կատարեալ իրողութեանց ճանաչմամբ ո՛չ միայն ներողամտութիւն ցուցուած պիտի լինէր յեղափոխութեան մը, այլ նաև նուիրագործուած պիտի լինէր ամեն պահանջում, զոր միւս Պալքանեան Պետութիւնք կրնային յարուցանել, իբրև հետևանք Պերլինի Դաշնագրոյն բանաքարման ։ Համայն աշխարհ երախտագիտութեամբ կը տեսնէ այժմ թէ գլխաւորապէս ռուս կառավարութեան բռնած լեզուն էր որ Եւրոպիոյ այժմեան ընթացքն հնարին գործեց ։ Ամեն անոնք որ ճշգիւ հասկցած էին Քրեմզիէրի և Սքերնեւիճէի կայսերական տեսակցութեանց նշանակութիւնը՝ խնդրոյն արդի երևոյթէն զարմանք չեն զգար բնաւ ։

«Լիովին գնահատելու համար Ռուսիոյ և Աւստրօ-Հունգարիոյ համաձայնութեան արժէքը, պարտինք երևակայել թէ ինչ բաներ տեղի պիտի ունենային եթէ Րումէլիի յեղափոխութիւնը ծագած ատեն այդ երկու Կայսրութիւնք տակաւին իրարու հակառակորդ դիրքի մը մէջ գտնուէին, նախկին թշնամութեանց և փոխադարձ անվստահութեանց զգացմամբք տոգորեալ ։ Իսկ այժմ Պալքանայ հրաբխային պայթումն եղաւ փորձաքար մը, որոյ վրայ փորձուեցան Ռուսիոյ և Աւստրիոյ յարաբերութիւնք, և յոյժ բարեկամական և անկեղծ վիճակի մէջ գտնուեցան ։»

—*Աթէնք, 21 հոկտ.*

Լրագրաց խօսքին նայելով, Յունաստան պիտի հաւանի զէնքընկեց լինել, բայց ի փոխարէն երաշխաւորութիւններ պիտի պահանջէ պուլկարական ձեռնարկութեանց նորոգման դէմ, և դրամական հատուցում մը՝ իւր ըրած զինուորական ծախուց համար, (ուստի՞ց)։

—Աժանս Սթէֆանի իտալական հեռագրական գործակալութիւնը կը հերքէ զայն լուր թէ Իտալիա, Րումէլիի խնդրոյն լուծման համար, երեք Կայսրութեանց կարծիքէն տարբեր կարծիք մը յայտներ է եղեր։

—*Պելկրատ, 23 հոկտ.*

Սերպիա խոստացաւ զինուորական շարժումէ մը ետ կենալ Դեսպանախորհրդոյ տևողութեան միջոցին։

—*Սոֆիա, 23 հոկտ.*

Դիւանագիտական ակմբոց մէջ այն [illegible] կը տիրէ թէ «կատարեալ իրողութեանց» սկզբունքը չպիտի նուիրագործուի Դեսպանախորհրդոյն մէջ ։ Միայն Րումէլիի կառավարական ձևականին մէջ սեղմումներ պիտի լինին։ Այս կէտի վրայ, Սոֆիայի դահլիճն արդէն յայտնած է թէ կը խոնարհի Դեսպանախորհրդոյն որոշման առջև ։

Պուլկարական շատ զօրքեր կը դիմեն շարունակ դէպի Սերպիոյ սահմանագլուխն, և կը հաստատուին պաշտպանութեան գծերուն վրայ ։ Իշխանն աչքէ անցուց այս զօրքեր, և շնորհաւորեց ընտիր երևոյթին համար զոր կը ներկայացնէին անչափ ծանր յոգնութիւններէ ետքը ։

—Պուլկար կառավարութիւնն հերքեց զայն լուր թէ յատուկ դեսպանը զոր կ'ուզէր ղրկել Միլան Թագաւորին քով՝ իբր թէ պաշտօն պիտի ունենար Սերպիոյ հետ բանակցիլ՝ Թուրքիոյ դէմ պուլկարօ-սերպիական դաշնակցութիւն մը կազմելու համար ։

—= 6 =—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ՖՈՐԹԻՒՆԷ ՏԻՒ ՊՈՒԱԿՈԲԷ

ՁԻԿ–ՁԱԿ
ԿԱՄ
ԿԵՌ–ԲՈՒԹԱՄԱՏ

Ա.

Աղջիկն արդէն սանդուղին վրայ էր։ Երկու երիտասարդք անոր ետևէն վեր ելան, և երբոր մէկէն ճաշարանը մտան, ուր կեռ բութամատով չարագործն ի դարան մտած էր Մոնիսթրոլի վրայ յարձակելէն յառաջ։

Վարագոյրները վար ընկած լինելով կը ծածկէին փոքր դահլիճը։

—Հայրի՛կ ․ ․ ․ ներս՛ն ես, հարցուց Քամիյլ։

Ոչ պատասխան։ Ժէմըզաք մեղմով մը վեր առաւ վարագոյրն և լոյսը ներս երկնցնելով տեսաւ որ մարդ մը փռուած էր գետնին վրայ, սեղանին և փառարանին մէջտեղը։

Քամիյլ ալ տեսաւ զայն մարդ և ճանչեց։

—Ա՛հ, գոչեց, սպաննուե՛ր է ․ ․ ․

Ժիլլիէնի բռնելուն չմնաց, Քամիյլ հօրը մարմնոյն վրայ նետուեցաւ։

Ծիրդ էր գուշակութիւնը. տարաբաղդ հնարիչը կենաց նշան չէր տար։ Շօշափելով տեսաւ որ արդէն պաղած էր։ Թևերուն մէջ առաւ և կանգնեցնելու աշխատեցաւ, բայց յուժ չբաւեց. տկար ճիչ մ'արձակեց և մարեցաւ ընկաւ հօրը դիակին քով։

—Սպանութի՛ւն, մռմռաց Ֆրէսնէ երեք քայլ ընկրկելով։ Ինչ պիծակի բոյն բերիր մեզ։

—Լո՛, անպիտա՛ն, և օգնէ ինձ որ նախ սա խեղճ աղջիկը վերցնենք։

—Ո՞ւր պիտի տանիս։

—Բա՛, իւր անկողնին վրայ։ Իւր սենեակն անշուշտ վրայի յարկին մէջ է։

—Եւ յետո՞յ։

—Յետոյ կը վազես կ'երթաս պահականոցն, ուր տանիլ կ'ուզէր զայն ոստիկան զինուորը ․ ․ ․ կ'ըսես թէ ոճիր մը գործուած է, և ոստիկան զինուորն ու պահակապետը կը բերես ․ ․ ․

—Ինչ գեղեցիկ պաշտօն մը կատարել կուտաս ինձ։ Գոնէ գիտես որ նորէն բռնուիմ և [illegible] վաղեմ։

—Ես ալ, եթէ զիս թողուս երթաս, կ'երդնում որ ամեն յարաբերութիւն կը դադրեցնեմ քեզ հետ ։ Շատ անվայել բան է ըսածդ ․ ․ ․ սիրտ չունի՞ս ուրեմն։ Օ՛ն, ա՛ռ սա ճրագն և առջևէս քալէ։ Ես միայնակ կը վերցնեմ կը տանիմ։

Ժիլլիէն ծունկի վրայ եկած էր Մոնիսթրոլի աղջկան քով, և կը ջանար ուշաբերել զայն ափերուն մէջ զարնելով ․ բայց աղջիկը չէր խելաբերեր ։ Բարեբաղդաբար Ժիլլիէն ուժեղ էր ․ մէջքէն գրկեց, և այնպիսի ճարպկութեամբ մը, որ մէկէն աւելի հոտիմներու նախանձը կրնար շարժել, յաջողեցաւ ոտքի վրայ կանգնիլ առանց իւր բեռը վար ձգելու ։

Ֆրէսնէ ակամայ կատարեց իւր բարեկամին առաջարկը։ Աշտանակը ձեռքն առնելով անոր առջևն ընկաւ, և վերի դստիկոնին սանդուղը գտաւ։

Քամիյլի սենեակը սանդղավանդին ձախ կողմն էր, և դիւրաւ կրցին ճանչել զայն ճերմակ վարագուրով անկողնէն, որ ամեն դեռատի աղջկանց անկողինն է։

Ժիլլիէն զգուշութեամբ պառկեցուց աղջիկն, և արդուզարդի սեղանին վրայէն գաւաթ մ'առնելով ջուր սրսկեց երեսին ։ Քամիյլ բացաւ աչքերն և անմիջապէս փակեց անհասկանալի խօսքեր մրմնջելով ։ Ձեռները տատանեցան ահեղի տեսիլ մ'ետ մղելու պէս, յետոյ նորէն նուաղեցաւ։

—Ուղեղի զառանցանք ունի, մրմնջեց Ժէմըզաք, որ յոյժ սովորական խօսք մը կը գործածէր՝ առանց հասկնալու ։

Բժիշկ չէր, և բնաւ չէր գիտեր թէ ի՛նչ պէտք էր ընել այսպիսի պարագայից մէջ ։

—Բժիշկ մ'ալ բեր հետդ, ըսաւ իւր Ֆրէսնէ բարեկամին, որ պատասխանեց ցասմամբ,

—Ինչո՞ւ հիւանդապահ կին մը չբերեմ, քանի որ դու հոս ես։ Պատուոյս վրայ կ'երդնում որ դու չես գիտեր ըրածդ։ Ինչ ճանճ կը խայթէ քեզ որ մեզ երկուքնիս ալ վերաբերութիւն չունեցող գործի մը մէջ խառնուիլ կ'ուզես անպատճառ։

—Քեզ համար միայն խօսէ։ Գլուխեցի՞ր թէ այս աղջկան հայրը քանի մ'օրէ ի վեր հօրս հետ ընկերակցած է ․ ․ ․ և թէ խեղճ մարդն սպաննելով գողցեր են քան հազար ֆրանքի գումար մը, զոր այս առաւօտ ստացած էր Ժէմըզաքի տան արկղէն ։

—Ինչէ՞ն գիտես։ Այս պաշտպանած աղջիկդ կէս խելագար է, և ես բան մը չեմ հասկնար անոր [illegible] ըսածներէն ։

—Բաւական է, չեմ ուզեր վիճաբանիլ։ Անկողնին քով։ Ետևէս եկ։

Ժիլլիէն աշտանակն առաւ, դահլիճն իջաւ և դիակը ցուցնելով ըսաւ իւր սկեպտիկեան բարեկամին.

—Չես կրնար գոնէ ժխտել թէ խեղդած են զայս խեղճ մարդ ։ Վիզը նայէ։ Ոճրագործին մատները բաւական խոր տիպ մը թողած են անդ ։

Ալֆրէտ ծռեցաւ, հետաքրքրութեամբ քան թէ կարեկցութեամբ զննեց դիակն և յետոյ ուղղուելով ըսաւ.

—Ոչ թէ մատներն, այլ մանաւանդ ճիրաններն ըսէ։ Պարանոցին երկու կողմը տեսնուած սև նշանները մարդկային ձեռքի նշաններ չեն։ Ափրիկեան մարդակապիկի ձեռք մը ․ ․ ․ երեսուն հարիւրորդամետր տարածութիւն ունեցող ձեռքի մը գործ է։ Եւ ինչ բութամատ․ մորթը ծակած և մսին մէջ մտած է։

—Եթէ կ'ուզես, հաւատա թէ սատանային ճիրանն է, բայց գնա կոչէ ոստիկանութիւնն, ըսաւ Ժիլլիէն մղելով իւր [illegible] բարեկամին, որ գնաց, բայց հարցնելով .

—Ինչո՞ւ դու ինքնդ չես երթար։

—Վասն զի չեմ ուզեր մինակ թողուլ զօրիորդ Մոնիսթրոլ այս վիճակին մէջ։ Երբոր մարդիկ գտնուին ասոր, յօժարակամ կը մեկնիմ և վաղը նորէն կու գամ մօրս հետ, որ անշուշտ չպիտի թողու զայս որբ։ Բայց, մինչև որ ոստիկանութիւնը գայ, պարտական եմ հսկել իւր վրայ։

Ճիչ մը լսուեցաւ վերի յարկէն, աղիողորմ ճիչ մը։

—Կը լսե՞ս, գոչեց Ժիլլիէն ։ Աղջիկը ջղային հարուածով արթնցեր է․ վեր երթամ։ Դու ալ գնա և շուտով վերադարձիր։ Ես փափաք չունիմ գիշերն ասոր անցունելու՝ սպանեալ մարդու մ'եւ այս խեղճ աղջկան միջև։

Ֆրէսնէ վար իջաւ՝ երբոր Ժիլլիէն վեր կը վազէր յօգնութիւն օրիորդին ։

Ֆրէսնէ չար տղայ չէր․ բայց ոչ մի բանի կարեւորութիւն չտալու փարիզական թերութիւնն ունէր։ Ոչ Մոնիսթրոլ և ոչ դուստրը նշանակութիւն չունէին իրեն համար։ Ընթրելու համար իրեն սպասողներ կային, և չէր ուզեր եղեռնական գործի մը խառնուիլ։ Սակայն ոստիկանութեան իմացնելու խօսք տուած էր Ժիլլիէնի, և մօտակայ պահականոցին ուր լինելը չգիտնալով, դէպ ի Թրօնի հրապարակն երթալ սկսաւ ։

Հոն չհասած, երկու պահապան զինուորաց հանդիպեցաւ։ Քամիյլը ձերբակալել ուզողն հետ չէր։ Ըսաւ անոնց թէ մարդասպանութիւն մը գործուած էր մօտը տան մը մէջ, որոյ նկարագրութիւնն ըրաւ, և հարցուց թէ յանձն կ'առնու՞ն իմացնել ոստիկանութեան տեսչին։

—Այո՛, պատասխանեցին։

Ֆրէսնէ առաւել բացորոշ տեղեկութիւններ պարտ էր տալ պահապան զինուորներուն, որք խնդրելու վրայ էին։

Դժբաղդաբար կառք մ'անցաւ անտի, և կառավարը կանգ առաւ յաճախորդի հոտ առնլով փայլըզգեստ քաղաքացիէն։ Ֆրէսնէ չկրցաւ դիմանալ։ Ըսաւ պահապան զինուորներուն.

—Չեք կրնար սխալիլ ․ ․ ․ ատոր վար կ'երթաք ․ ․ ․ աջ թևի վրայ տախտակորմ մը կայ, հոն է։

Եւ ցատկեց կառքը մտաւ գոչելով կառավարին ․

—Պուլվար տէզ Իթալիէ՛ն ․ ․ ․ Անգլիացւոց սրճարանին առջև ։

—Գնա՛ բանդ, խեղկատա՛կ, մռմռաց պահակ զինուորաց ծերագոյնը։

—Ցօղնիլ չարժեր, ըսաւ միւսը, մեզ խաբել կ'ուզէ։

Եւ իրենց գիշերային պտոյտը շարունակեցին խաղաղութեամբ ։

* * *

Բ.

Բիէր Ժէմըզաք, դարբնական արուեստին իշխաններէն մին, բազմապատիկ միլիոնատէր, Սէն-Մարթէն ջրանցին եզրը կը բնակէր, այն գործարանին մօտ՝ ուր հարստացած էր ։

Պէտք է ըսել թէ յոյժ գեղեցիկ ապարանի մը մէջ կը բնակէր, ընդ մէջ գաւթի և պարտիզի, և թէ Ժէմըզաքի գետեզրը շատ հեռի չէ Փարիզի կեդրոնէն, լաւ կառք և ընտիր ձիեր ունեցողներուն համար։

(Շարունակելի)

ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՔ ԽՈՒՄԲԱԿԱՆ, ԵԳԻՊՏՈՍ

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ
ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ

ԳԼԽԱՒՈՐ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ
111 — ՓՈՂՈՑ ՍԷՆ-ԼԱԶԱՐ, ՓԱՐԻԶ — 111

ԱՊԱՌԻԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄՆ
ԱՄԵՆ ԲԱԺՆԵՒՈՐ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ (Ջետեղում խնայողութեանց)

ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՔ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ, ԹՈՒՐՔԻԱ

Շահող բաժիններն և պարգևները կը վճարուի ի Պոլիս յայժ թեթև զեղչով

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼ, ՍԲԻՐՕ ՏԷՄԷԹՐՕԲՈՒԼՕ
Ղալաթիա, Տէյիրմէն-խան, Թիւ 10 եւ 11

Ուրեմն, Դրամատունն ԱՄԵՆՈՒՆ կ'ընծեռէ միջոց՝ բոլորովին աննշան գումարով մը՝ ձեռք բերելու շահեր, որովք կրնան հարստութեամբ մրցիլ դարուս երջանիկներուն հետ։

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ԱՄԵՆ ԱՄԻՍ

Բաժիններն են 1000 էն մինչեւ 200,000 ֆրանք

Բաց ասոր տոկոսները կը վճարուին ստորագրողին, երբ թէ արժեթուղթը կանխիկ գնուած լինէր։
Բուն արժեթղթերը միշտ ստորագրողին տրամադրութեան ներքեւ են։
Նմուշական ամսաթերթը կը պարունակէ ֆրանսական և օտար բաժիններով ամեն վիճակահանութեանց ցուցակներուն կատարեալ հաւաքածոյն։

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՅԻ ՇԱՀԱՆԷ

Երզադ անպարընա ալընաճագ բուզինք զէյթին գարարը գաթիսի թըշրինի էվվէլը բուզմինին օն ալթընճը չարշէնպիհ կիւնիւ վերիլէճէյինտէն, թալիպ օլան թիւճճարըն եէվմը մէզքիւրտէ սաաթ տօգուզա գատար Խազինէի Խասսաի Շահանէյէ պուլունմալարը իլան օլունուր։

12 Թըշրինի էվվէլ 301

2—3

ԻԼԱՆ

ՇԷՀԻՐ ԷՄԱՆԷԹԻ

Պաղչէ գաբուսունտա տօլայը նէրինէ վէքիլ թային օլունան ալ յըլտէր քէթխիւտասը Հիւսէյին աղա իլէ նէրինէ տիւքէրի թային խուլէն էվիտա կէօմրիւկիւ համալ էմինը քէթխիւտա վէքիլի Արիֆ աղանըն նէտալէրինտէքի ալթըդ միհրլէրի իթտալ թէտաննիսս վէ մուխալիֆէթ էյլէմէլէրի խուզերինէ պունլարըն պիթթէվիջիհ ալտըըլմալար հադդընտա սատըր իրատէ ճէլալէտէն Տախիլիյէ նէզարէթը ճէլիլէսինտէն չըգարըլան օլան թէզքէրէտէ մուտավի լէյհիմանըն հապսլարընտա մուաշալ օլմասը, նէրէլէրինէ թային օլունան քէթխիւտալարը նէնիճէն միհրլէր նէգքլի խմտիրիլէրէ վէրիլմէսի վէ սուրէթիմ համ [illegible] իլանը վէ չալըշ չըգարըլան քէթխիւտալար նէտալէրինտէքի միհրլէրի պիր մատտէի բեամիյէտէ գուլլանաճագ օլուրլար իսէ գանունէն թէճէզիյէ օլունմաք իւզրէ թէճէզիպիւսամթը լաղըմ կէլէն իւֆատը Շուրայի Տէվլէթէ գաբուլ օլունդուղու անա կէօրէ իւֆատի միւգթէզասը էմր ու իլար պույրուլմուշ, վէ զիւքր օլունան քէթխիւտա վէքիլլէրինէ եէվմէյէ նէնիթէն միհրլէր հէքք վէ իհտա իթմիշ իմիշ օլմաղլա, իլանը քէյֆիյէթէ իպթիտար օլունուր։

12 Թըշրինի էվվէլ 301

ՏՐ. ԺԻՊՐԻՆ
ԳԱՆԸ ԹԷՄԻԶԼԷՅՃԻ
ԷԷՔԵԱՆԷ ՎԷ ԲԱԳԸՐԸ
ՇԷՔԷՐԼԻ ՀԱՊԼԱՐԸ

Բարիստէ Սէն Լուի խասթախանէսինին սէր թապիպի վէ էնճիւմէնը թիպնունը թըպպիյէ ազասընտան տօգթօր Ժիպրէրին գանը թէմիզլէյիճի էէքեանէ վէ հազըմը շէքէրլի հապլարը հազըմաթըն բըլընը թըպպի վէ էմրազը ճիլտիյէ միւզմինէ վէ չըպանլար վէ սըրաճա վէ եարա վէ սաիր ֆէսատը տէմտէն հասըլ օլան էմրազը, քէօքիւնտէն սուրէթը գաթիյէտէ տէֆ իտէր, վէ չիմտիյէ գատար մէվճուտ օլան հէր նէվի մուալիճաթըն թէէսիրինտէն խալի օլան իւլըը մուհալիքէնին էսէրինի նումայան իտէր։ Մումայիլէյհ տօգթօրուն գանը թէմիզլէյիճի չուրուպլարընտա պուլունան խասսէլէրին այնը, շէքէրլի հապլարտա տախի մէվճուտ օլուպ, ուֆագ օլտուղու ճիհէթլէ իսթիմալը գօլայ վէ խօշ տուր։ Հէր սինտէ օլան էրքէք վէ գատըն մէզքիւր շէքէրլի հապլարը իսթիմալ իտէպիլիրլէր։
Հէր հապ շիշէսիյլէ պէրապէր սուրէթի իսթիմալիյէսինի թաարիֆ ըտէն պիր պուլունմագտա տըր, պիւթիւն էճզախանէլէրտէ պուլունուր, գալըպլըմ սադըլմագտա։ Տէբօսու Թիւթիւն Կիւմրիւկիւ Ղալաթա կէօմրիւկիւ նիւն գարշըսընտա Մ. Ջէրմաթինին մաղազասընտա տըր։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ
ՓԱՐԻԶԻ

«ԲՈՒԿԻ կաղային, երկաթախառն, կազդուրիչ հանքաջուրերն են միակ ամենազդու դարման ընդդէմ ստամոքսի և աղեաց հիւանդութեանց։ Կը ներգործեն կանոնաւորելով այն մեծ պաշտօնները որք Մարսողութեան գլխաւոր գործողութիւնը կը կազմեն։
Բրօֆ. ԹՐՈՒՍՕ»

POUGUES

ԲՈՒԿԻ կալաքարային, երկաթախառն, կազդուրիչ և ախորժաբեր Ջուրերն իրենց մասնաւոր բաղադրութեան կը պարտին իրենց յաջողութիւնն եւ առանձնաշնորհեալ ջրոց մէջ դասակարգութիւնը։ Այս Ջուրերն, յոյժ հզօրաբար, կը պարունակեն իբր 5 կրամ աղ մին մի լիտրի համար։ Այդ աղերուն մէջ ամենէն առատներն են ածխաթթու կիր և ածխաթթու մակնեզիա, որով ամբողջովին կը տարբերին Ֆրանսայի միւս կալաքարային աղբիւրներէն՝ որք մասնաւորապէս սոտայի և բոտասի ածխաթթուներ կը պարունակեն։

Այդ հանքաջուրերը կը ներգործեն մանաւանդ ստամոքսէն աղիքը ստեղ փողին վրայ՝ զոր թեթեւ մը գրգռեն, չէզոքացընելով միանգամայն թթուն որ կրնայ գտնել հիւթն, եւ միզական ու ծննդական գործարանաց վրայ, որոց ախտացեալ մաժերը կը վերանորոգեն։

Անոնց գործածութեամբ, մարսողական գործողութիւնը կը զերծանի այն ամեն կապերէ որք կ'արգելուին վինքն թէ՛ ստամոքսին և թէ՛ աղեաց մէջ։

Այս աղբիւրին արդիւնքը բնականաբար յառաջ կը բերէ գործարանաց կազդուրումն, որովհետեւ կենաց ոյժերն համեմատական են մարսողական գործարանաց մէջ կատարուող վերանորոգիչ աշխատութեան։ Աղէկ կը հասկցուի թէ ընդհանուր ջերմերէ յառաջ եկած տկարութիւնք և արեան նուաղութիւնք հիմնովին կը բուժին ԲՈՒԿԻ հանքաջուրերով, մանաւանդ որ անոնց բուժիչ գործողութիւնն նոր տարր մը կ'առնու ածխաթթու ջերէն, զոր առատօրէն կը պարունակեն։

ԲՈՒԿԻ հանքաջուրերը կը ծախուին, ՃԻՕՎԱՆՆԻ ԱԼԻԲՐԱՆՏԻ ԸՆԿ. գործակալութիւնը, Դեղարան Տելլա-Սուտտա, Բերա, Մեծ փողոց։

510 ՊՈԼԻՍ

ՄԱԶԻ ՆԵՐԿ

Լաւագոյն տեսակը կը ծախուի Ս. Մ. Լինասեան եւ ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Ղալաթիա Բէրչէմպէ բազարի մօտ Եէնի ճամիի դրան կից։

Անտարակոյս ներկի գործածութեան ծաղանակը շատ դիւրին, արդիւնքը վայրկենական ու խիստ գոհացուցիչ եւ գոյնը մընայուն ու բոլորովին բնական է։ Գիտնականներ կը վկայեն թէ սոյն ներկերու անվնասութիւնն ու մանց իսկ գարշելի հոտէն ձանձրացած ըլլալով, սկսած են գործածել այս ներկը որով շատ գոհ եղած ու նեղութենէ ազատած են, ուստի ոչ մէկ ներկ ասոր պատուականութեանը կը հաւասարի։ Ներկի կարօտութիւն ունեցողները թող հաճին փորձել։ Կը ներկէ սեւ կամ շագանակագոյն, մորթը չաղտոտեր ու վնասակար նիւթը չպարունակեր։

ՍԵՂԱՆԻ ԲՄՊԵԼԻ

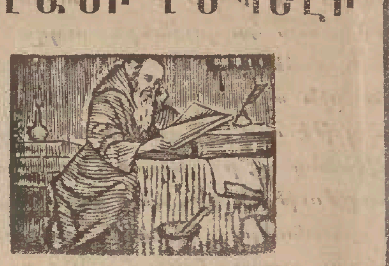

ՑԱՐԳԵԼԻ ՀԱՅՐ ՔԼԵՐՄԱՆԻ

Նման «Շարթրէօզ»ի գինւոյն, ախորժահամ և յոյժ առողջարար ըմպելի մ'է և մեծապէս կը դիւրացնէ մարսողութիւնը։

Գլխաւորապէս կը գտնուի Գ. Պէրթէն եղբարց քով, Ղալաթիա, Սիթէ Ֆրանսէզ։

ԲԱԲԱԵԱՆԻ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրբուլի, Միջերկրականի և Օտեսայի մէջ
կանոնաւորապէս բանող
ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Այա Սոֆիա	3,000	Պըրքս
Արարատ	2,500	Բոճըլս
Արքատիա	2,500	Քրուքշանք
Լաքոնիա	2,500	Ուէյքս
Մասէտոնիա	3,500	Մարշ
Բումելիա	2,800	Ֆօթըրկիլ

Պըլնիա շոգենաւն ամսոյս 24ին Պաթումէն վերադառնալով անմիջապէս Լիվըրբուլ պիտի ուղեւորի։

Այա Սոֆիա շոգենաւն ամսոյս 24ին Լիվըրբուլէն աստ կ'սպասուի։

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար։

Ամեն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ.
Գործակալք
513

(ՇԱՔԱՐՈՎ ՊԱՏԱԾ)

ՀԷՅՏՈՔԻ
ՆՈՐ ՓԱՅԾԵՂՆԻ ԴԵՂԱՀԱՏՆԵՐ

Աւասիկ ընդհանուր բժշկութեան զարմանալի և արտակարգ գիւտ մը։ Գիտութեան յաղթանակները —Ելեկտրական Հեռագիրք, Շոգի, Տպագրութիւն— յեղափոխեցին երկրագնդիս դրութիւնը, և մարդկային կեանքն ըրին լաւագոյն և իմաստագոյն։ Այսպէս, թէպէտ անհամար Դեղահատներ կան հիւանդութեանց համար, և մեծ արժանիք վերաբերգլով հանդերձ անոնց, Տոքթոր Հէյտոքի գիւտը նախամեցուցած է անոնց ամենքն և հիմնած է

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՆՈՐ ԴՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Բժիշկք, որոց պատուիրած օրական չորս կամ հինգ դեղահատները կը տկարացնեն ստամոքսը եւ կ'անդամալուծեն աղիքները, պէտք կրնան իրենց հիւանդաց առողջութիւն և ախորժակ տալ այս արտակարգ Դեղահատներէն մէկ երկուքով։ ՏՈՔԹՈՐ ՀԷՅՏՈՔԻ ՆՈՐ ՓԱՅԾԵՂՆԻ ԴԵՂԱՀԱՏՆԵՐԷՆ մէկ երկու հատը կը բաւեն դնելու համար ստամոքս կատարեալ կանոնաւորութեան և ախորժակի մէջ, և միտքն պայծառ ու թեթեւ ընելու։ Եթէ փայծեղը տկարացած է իւր գործին մէջ, կը կազդուրի, և եթէ Ջղային դրութիւնը խանգարուած է, կը վերակազմուի։

ՄԱՂՁՈՏՈԹԵԱՆ ՆՇԱՆՔ
1. Ստամոքսի ծանրութիւն։
2. Ակռայ տարածումն փրփուրի պատճառաւ։
3. Սրտաչուութիւն,
4. Ճաշէն յետոյ տկարութիւն և յոգնութիւն։
5. Բերնին մէջ գէշ համ մը և ծանր լեզու։
6. Որովայնի պնդութիւն, մերթ ընդ մերթ ալ փորհարութիւն։
7. Գլխու ցաւ ճակտի վրայ։
8. Ախորժակի պակասութիւն և մեծ յոգնութիւն։

Վերյիշեալ ամեն նշաններ բացորոշապէս ցոյց կուտան թէ խանգարումն յառաջ եկած է փայծեղին մէջ, եւ պէտք է ջնջել թէ մեծ կարեւորութիւն ունի սխալ կերպիւ չըմբռնել հիւանդին ճիշդ կացութիւնը։ Պէտք է անմիջապէս

J. HAYDOCK'S
NEW LIVER PILL

ՓԱՅԾԵՂՆԻ ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ մը հայթայթել, որ դեղահատ մը ամենէն առաջական ձեւն է։ Ամենօրեայ փորձառութիւնը ցոյց կուտայ թէ եթէ դեղահատը լաւ կերպիւ բաղադրեալ է, ամենայարմար կերպիւ կրնայ վերանորոգել փայծեղին գործողութիւնը, և այդ մասին կարելի է միշտ վստահութիւն ունենալ։ Իմ կենացս բազմաթիւ տարիները նուիրած եմ յինելու համար Դեղահատ մը որ լինի անմիջական և ազդու դարման մը ընդդէմ մարսողութեան։ Մեծ հաւատ չունիմ լուծողական դեղերու վրայ, ուստի եւ շինեցի Դեղահատ մը որ զօրաւոր եւ ազդու դարման մ'է, եւ կոչեցի

ՀԷՅՏՈՔԻ ՆՈՐ ՓԱՅԾԵՂՆԻ ԴԵՂԱՀԱՏ

Առողջութեան իսկութիւնն իսկ են, եւ այն մեծագոյն շնորհն զոր Գիտութիւնն ըրած է մարդկութեան։

Ջլատութեան, Անզօրութեան, Ընդհանուր յոգնութեան, ժորժակ ի պակասութեան, Գլխացաւութեան համար, Տոքթոր Հէյտոքի Նոր փայծեղնի դեղահատերն ամենազդու դարմանն են։

ՄԷն մի սրուակ կը պարունակէ քսան դեղահատ։ Գինն է 25 սէնթ։ Կը ծախուի ամեն դեղավաճառաց քով։

Տարակուսող անձինք կրնան, փորձի համար, ՁՐԻԱԲԱՐ ստանալ այս Դեղահատներէն սրուակ մը, եթէ մեզ գրեն իրենց անունն եւ հասցէն։

Թղթատարական տոմս մը ղրկել «փայծեղն եւ իւր գաղտնիքը» խորագրով տետրակին։ Հարկ եղած տեղեկութիւնները կը տրուի ամենուն

ՀԷՅՏՈՔ ԵՒ ԸՆԿ.
Նիւ-Եորք, Մ. Ն.

ԶԳՈՒՇՈՒԹԻՒՆ—կը խնդրուի դեղավաճառներէն ուշադրութիւն ընել որ Ջ. Հ. Ֆրանսիսի, որ միակ Գործակատարն է, ստորագրութիւնը դրուած լինի։ Հակառակ պարագայի մէջ, դեղահատները կեղծ են։

ԳՈՒԻՆ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀ ԻԴԷՄ

ՌԻԼԱՅԸՆՍ

Ծովային ապահովագրութիւն։ —Դիմել առ գործակատարն ընկերութեան, Գ. Ժ. Վ. Ուիթըլ, Եօրկիատիս խան Պահչէ-գաբու, Պոլիս. կամ Ղալաթիա, Ալէքօիստի խան Թիւ 15։ 507

ՔԻՒՆԱՐՏ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք ամէն տասն օրը մ'անգամ կը բանին Լիվըրբուլի և Միջերկրականի մէջ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Օրանիա	7,000	Մալթա	3,000
Ադլաս	3,000	Մորոքքօ	2,500
Ալէբբօ	3,000	Նանթ	2,500
Պոդնիա	4,600	Բավօնիա	5,000
Պալպէք	2,500	Բալմիրա	3,000
Պրիթիշ Քուին	1,200	Սերվիա	7,800
Սեֆալոնիա	5,000	Սիդիա	4,600
Քադալոնիա	4,700	Սարակօսա	3,000
Շերպուրկ	2,000	Սամարիա	3,000
Տեմերարա	2,500	Սիտոն	3,000
Կալլիա	4,000	Թարիֆա	3,000
Քէտար	2,500	Թրինիտատ	2,500
Մարաթոն	3,000		

Սարակօսա շոգենաւը, նաւապետ Բըլթ, Լիվըրբուլէն աստ հասաւ ընդհանուր վաճառքով և ի մօտոյ վերստին Լիվըրբուլ պիտի երթայ Զմիւռնիոյ ճամբով։

Ստորագրեալն արտօնութիւն ունի ուղեւորներ և վաճառք ընդունիլ Նիւ—Եորքի, Պոսթընի, կամ Ամերիկայի և Գանատայի ուրիշ և ռեւէ նաւահանգստի համար։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՕԼԻ
Գործակատար
Թիւ 1 Քիւչիւք Հալիլ
փաշա խան Ղալաթիա
511

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ
Ընդ մէջ Հուլլի, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանօ	2,000	Լէբանդօ	4,500
Անձէլօ	3,000	Մարէնկօ	4.300
Արկօ	1,300	Մարստոն	2,500
Պասսանօ	3,500	Միլօ	2,000
Պօրոտինօ	2,200	Նէրօ	2,000
Պրավօ	2,000	Օթէլլօ	5,000
Գէյլը	2,600	Օրլանտօ	3,000
Գալիբսօ	2,500	Օդրանդօ	4,500
Գամէօ	2,100	Օգդօ	2,000
Գադօ	2,000	Բասիֆիք	1,200
Գոմօ	2,700	Բալէրմօ	3,200
Տիտօ	2,500	Բասդէր	1,700
Տօմինօ	1,800	Քիդօ	2,800
Էրագօ	2,600	Րիալթօ	4,400
Տրադօ	2,600	Րինալտօ	3,200
Ֆալքօն	800	Րօլլօ	3,000
Ֆիտօ	1,700	Րօմանօ	5,500
Ֆլամինկօ	1,600	Րօմէօ	3.500
Կալիլէօ	5,500	Սալէրնօ	4,000
Կիդանօ	2,200	Սաբֆօ	2,000
Կօզօ	',800	Սիլվիօ	2,000
Կրօտնօ	2,200	Սօրէնդօ	4,300
Հանկօ		Թասսօ	1,200
Հէրօ	2,000	Թ. Ուիլսըն	3,000
Հիտալկօ	3,000	Թիկէր	1,300
Հիւմպէր	1,200	Թօլէտօ	2,800
Ճիօօ	2,300	Քանդօ	3,600
Քէլրօ	2,000	Ըէտօ	1600
Քօզիօ	2,200	Զէպրա	3,000
Լէօ	2,000	Զէրօ	41,0

Կրօտնօ շոգենաւը, նաւապետ Ֆօրթհ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է ամսոյս 19ին, Զմիւռնիա, Կ. Պոլիս և Օտեսա երթալու համար, և նոյն Ցին աստ կ'սպասուի։

Ուղաբօ շոգենաւը, նաւապետ Տըրայտըն ընդհանուր վաճառքով Հըլէն աստ հասած, պարպած և յՕտեսա ուղղեւորած է։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւնք կ'ընծայուին

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖՐԷՏԷՐԻՔ ՀԻԼՏ ԻՒ ԸՆԿ.
Գործակալք
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միլլէթ
խան Ղալաթիա.
514

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիոյ և Բօթիի մէջ կանոնաւորապէս բանող

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է լը Վէրիէ, որ սեպտ. 29ին Մարսիլիայէն և հոկտեմբեր 19ին Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է լը Մէնկրէլ, որ կը մեկնի հոկտ. 16ին։

Ուղեւորք և ապրանք ընդունուին

Նաւուղղէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՆԻՈՒԹԷ ԲՐԳՈՒԼ
Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միլլէթ
514 Մուհզանէ փողոց, Թիւ 141

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրբուլի և Միջերկրականի մէջ բանող
շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանտոբուլա	4200	Օսպրէյ	3000
Ֆէրոս	4000	Նէրիթիս	3000
Օսմանլի	4000	Բէրա	3000
Սեբաստոբոլ	3250	Ալամպիք	1700
Թիպռ	3250	Լոգիւս	800
Մակէտոնիա	3250	Օլինտա	800
Մարիօթիս	3250	Սէսիլ	700
Սֆինքս	3000		

Սֆինքս շոգենաւը, նաւապետ Քրուք, ամսոյս 14ին Լիվըրբուլէն աստ կ'սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Թ. ՈՒԻԹԸԼ և ԸՆԿ.
Մէյտանըճ փողոց,
Ուիթըլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
515 31, Ճէյմս Սդրիդ, Լիվըրբուլ

ՖՐԷՏ ԼԷՅԼԱՆՏ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Որք կանոնաւորապէս կը բանին Լիվըրբուլի և Ալեքսանդրիոյ մէջ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալճէրիան	2500	Ֆավօնեան	3700
Ալըգսիան	2500	Ֆլամինեան	3700
Անատոլեան	2500	Ֆլավեան	3700
Աթէնեան	2500	Իպէրիան	5500
Արապեան	3700	Իլլիրիան	5500
Պավարեան	6000	Իտզրիան	5500
Պուլկարեան	6000	Լէսպեան	2200
Քասթիլեան	800	Լիպուրնեան	2500
Ցայրէնեան	2000	Լիպեան	800
Տուրայ	700	Օբորթօ	700
Էճիբշըն	3700	Բէրսեան	3800
Ֆավեան	3700	Վալէնսեան	6800
Ֆալէրնեան	3700	Վ. Իրճինեան	6800

Աննաթոլեան շոգենաւը, նաւապետ Ֆրիսթիան, ամսոյս 28ին Լիվըրբուլէն աստ կ'սպասուի։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՈՆԹԵՆ
Գործակալ
Թիւ 34, 35, 36, Եէնի Միլլէթ խան, Ղալաթիա.
Նաւատէրք, Փարոնայք Ֆրէտ. Լէյլանտ և ընկ. Լիվըրբուլ
Գործակալութիւնք
Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆոնթէն.
Ճիպրալթար, Թ. Թ. Քարվէր Եղբարք.
Աղեքսանդրիա, Կ. Լ. Վահման և ընկ.
Մալթա, Ո. Քամիլլէրի.
Շիրա, Ա. Մ. Մավրօկօրտադօ.
Զմիւռնիա, Գ. Ուիթըլ և ընկ.
512

Արտօնատէր Ո. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐԻ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

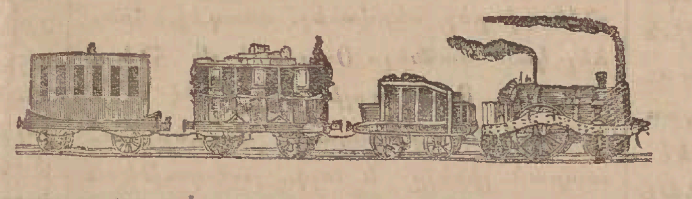

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴԱՑ—(Սկսեալ 1 Հոկտեմբեր 1883 մինչեւ յնոր տնօրինութիւն)

ԳԻԾ Կ. ՊՈԼԻՍ—ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ

Կառախումբ Կ. Պոլսէն մեկնող		Կուխ. Թ. 121 Ճեպ.
		Առտ. Ժ. Վ.
Կ. Պոլիս	մեկնում	7 15
Գում—գաբու		7 27
Եէտի—գուլէ		7 41
Մագրիգիւղ		8
Այաստեֆանոս		8 14
Քիւչիւք—Չէքմէճէ		8 26
Սբարթա—գուլէ		9 12
Հատըմքէօյ		9 49
Չաթալճա		10 35
Գապաքճէ	ժամանում	11 7
	մեկնում	11 17
Սինէքլի		12 20
Չերքէզքէօյ	ժամ.	1 4
	մեկ.	1 34
Չորլու	ժամ.	2 23
	մեկ.	2 33
Մուրատլը—Քէօրէքլի		3 27
Սէյտլէր—Չիֆթլիք		4 2
Լիւլէ—Պուրկազ		4 45
Պապա—Էսքի		5 30
Բապլօ—քէօյ		6 17
Ուզուն—Քէօբրիւ		7 15
Գուլէլի—Պուրկազ	ժմ.	7 38
	մկ.	7 58
Ուրլի		8 24
Ադրիանուպոլիս	ժմ.	9 14
		Երեկոյ

Կառախումբ		Կուխ. Թ. 122 Խառն
		Առտ. Ժ. Վ.
Ադրիանուպոլիս	մկ.	8 31
Գաթրքէօյ		9 18
Մուսթաֆա բաշա		10 8
Հարմանլը		11 25
Թըրնովա	ժամ.	12 2
	մեկ.	12 43
Հասքէօյ—Գարաժըք		1 46
Եէնի—Մահալլէ		3 6
Բաբասըլը		3 49
Գոթօնիցա		4 36
Փիլիպէ	ժամ.	5 4
	մեկ.	5 34
Թաթար Բազարճըք	ժմ.	5 47
	մկ.	6 57
Սարամպէյ		7 31
		Երեկոյ

ԳԻԾ Ա. ՊՈԼԻՍ—ՍԱՐԱՄՊԷՅ

Կառախումբ Սարամպէյէն մեկնող		Կուխ. Թ. 121 Խառն
		Առտ. Ժ. Վ.
Սարամպէյ	մեկ.	6 7
Թաթար Բազարճըք	ժմ.	6 41
	մկ.	6 51
Փիլիպէ	ժամ.	8 4
	մեկ.	8 29
Գոթօնիցա		9 2
Բաբասըլը		9 47
Եէնի Մահալլէ		10 35
Հասքէօյ—Գարաժըք		11 55
Թըրնովա	ժամ.	12 43
	մեկ.	1 23
Հարմանլը		2 11
Մուսթաֆա—փաշա		3 22
Գաթրքէօյ		4 8
Ադրիանուպոլիս	ժամ.	4 54
		Երեկոյ

Կառախումբ		Կուխ. Թ. 1 Ճեպ.
		Առտ. Ժ. Վ.
Ադրիանուպոլիս	մեկ.	6
Ուրլի		6 52
Գուլէլի—Պուր. (Պիւֆէ)		7 16
Ուզուն—Քէօբրիւ		8 3
Բապլօ—քէօյ		8 49
Պապա—Էսքի		9 49
Լիւլէ—Պուրկազ		10 29
Սէյտլէր—Չիֆթլիք		11 9
Մուրատլը—Քէօրէքլի		11 45
Չորլու	ժամ.	12 35
	մեկ.	12 45
Չերքէզքէօյ	ժամ.	1 34
	մեկ.	2 4
Սինէքլի		2 58
Գապաքճէ	ժամ.	3 45
	մեկ.	3 55
Չաթալճա		4 32
Հատըմքէօյ		5 24
Սբարթա—գուլէ		6 1
Քիւչիւք—Չէքմէճէ		6 38
Այաստեֆանոս		6 51
Մագրի—գիւղ		7 5
Եէտի—գուլէ		7 26
Գում—գաբու		7 40
Կ. Պոլիս (Պիւֆէ)	ժամ.	7 50
		Երեկոյ

ԳԻԾ ԳՈՒԼԷԼԻ—ՊՈՒՐԿԱԶ—ՏԷՏԷ ԱՂԱՃ

Կառախումբ Տէտէ Աղաճէն մեկնող		Կուխ. Թ. 22 Խառն
22 Թիւ կառախումբն երեքշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերը կը բանի։		Կէս օրէն վերջը
		Ժ. Վ.
Տէտէ—Աղաճ	մեկ.	12 14
Ֆէրրէ		1 54
Պիտիքլի		3 20
Սուֆլի		4 23
Տիմիթօքա		5 42
Գուլէլի—Պուրկազ	ժմ.	6 17
		Երեկոյ
»	» մեկ.	6 37
Ուրլի	»	7 13
Ա. Պոլիս	»	8 15

Կառախումբ Ադրիանուպոլսէն մեկնող		Կուխ. Թ. 21 Խառն
21 Թիւ կառախումբն երկուշաբթի, չորեքշաբթի և ուրբաթ օրերը կը բանի։		Առտ. Ժ. Վ.
Գուլէլի—Պուրկազ	մեկ.	8 52
Տիմիթօքա		9 37
Սուֆլի		11 2
Պիտիքլի		12 10
Ֆէրրէ		1 21
Տէտէ—Աղաճ	ժամ.	2 28
		Երեկոյ
Ա. Պոլիս	մեկ.	6 50
Ուրլի	»	7 57
Ա. Պոլիս	ժմ.	8 28

ԳԻԾ ՎԱՌՆԱ—ՌՈՒՍՃՈՒՔ
1884 Մայիս 20էն սկսեալ

Կառախումբ Վառնայէն մեկնող		Կուխ. Թ. 402 Թղթատար	
		Առտ. Ժ. Վ.	Առտ. Ժ. Վ.
Վառնա (Պիւֆէ)	մեկ.		6 30
Կիւպէճէ		6 59	7
Բրավատի		7 49	7 50
Շումնու—Բօտա		8 36	8 39
Շէյթանճըք (Պիւֆէ)		9 28	9 48
Ըշըգլար		10 32	10 33
Ռազկրատ		10 8	11 9
Վէթօվա		11 57	13 58
Չէրնավօտա		12 28	12 13
Ռուսճուք (Պիւֆէ)	ժամ.	1 5	
		Երեկոյ	Երեկոյ

ԳԻԾ ՌՈՒՍՃՈՒՔ—ՎԱՌՆԱ

Կառախումբ Ռուսճուքէն մեկնող		Կուխ. Թ. 421 Խառն	
		Առտ. Ժ. Վ.	Առտ. Ժ. Վ.
Ռուսճուք	մեկ.		8 52
Չէրնավօտա		9 30	9 33
Վէթօվա		10 9	10 10
Ռազկրատ		11 9	11 10
Ըշըգլար		11 50	11 51
Շէյթանճըք		12 31	12 49
Շումնու—Բօտա		1 35	1 38
Բրավատի		2 26	2 27
Կիւպէճէ		3 19	3 20
Վառնա	ժամ.	3 48	
		Երեկոյ	

ԳԻԾ ՍԷԼԱՆԻԿ—ԻՒՍՔԻՒՊ—ՄԻԹՐՈՎԻՑԱ

Կառախումբ Սէլանիկէն մեկնող		Կուխ. Թ. 522 Խառն
		Առտ. Ժ. Վ.
Սէլանիկ (Պիւֆէ)	մեկ.	6 40
Թօբսին		7 8
Ամաթօվօ		8 35
Քարասուլու		9 9
Կիւմէնճէ (Հալթ)		9 25
Կէօրկէլի		10 27
Միռօվչէ		11 25
Սթրումիցա (Հալթ)		11 42
		Կէս օր
Տէմիրգաբու (Պիւֆէ)	ժմ.	12 31
	մկ.	12 56
Քրիվօլագ		2 4
Վէնէձիանօ—Կրատսքօ		3 7
Քէօբրիւլիւ		4 30
Զէլէնիքօ		5 38
		Երեկոյ
Իւսքիւպ (Պիւֆէ)	ժամ.	6 34

Կառախումբ		Կուխ. Թ. 623 Խառն
		Առտ. Ժ. Վ.
Իւսքիւպ (Պիւֆէ)	մեկ.	9
Էլէշան		10 4
Քաչանիք		10 58
Վէրիզօվիչ		12 5
Լիբլեան		1 9
Բրիշթինա		2 8
		Կէս օրէն վերջը
Միթրովիցա (Պիւֆէ)	ժմ.	8 14

Այս կառախումբ Սէլանիկէն եկող 522 Թիւ կառախմբին հետ կը հաղորդակցի։

Կառախումբ Միթրովիցայէն մեկնող		Կուխ. Թ. 621 Խառն
		Առտ. Ժ. Վ.
Միթրովիցա (Պիւֆէ)	մկ.	8 55
Բրիշթինա		10 11
Լիբլեան		11 15
Վէրիզօվիչ		12 16
Քաչանիք		
Էլէշան		
		Երեկոյ
Իւսքիւպ (Պիւֆէ)	ժմ.	2 45

Կառախումբ		Կուխ. Թ. 52 Խառն
		Առտ. Ժ. Վ.
Իւսքիւպ (Պիւֆէ)	մեկ.	6 9
Զէլէնիքօ		7 27
Քէօբրիւլիւ		8 48
Վէնէձիանօ—Կրատսքօ		10 18
Քրիվօլագ		11 4
		Կէս օր
Տէմիրգաբու (Պիւֆէ)	ժմ.	12 7
	մկ.	12 22
Սթրումիցա		1 29
Միռօվչէ		1 41
Կէօրկէլի		2 40
Կիւմէնճէ		3 40
Քարասուլու		3 54
Ամաթօվօ		4 28
Թօբսին		5 22
		Երեկոյ
Սէլանիկ (Պիւֆէ)	ժմ.	6

Այս կառախումբ Միթրովիցայէն եկող 621 Թիւ կառախմբին հետ կը հաղորդակցի։

ԳԻԾ ԹԸՐՆՕՎԱ—ԵԱՄՊՕԼՈՒ

Կառախումբ (1) Թըրնովայէն մեկնող		Կուխ. Թ. 322 Խառն
		Երեկոյ Ժ. Վ.
Թըրնովա	մեկ.	1 3
Գարաբունար		1 51
Բաանէ—Մահալլէսի		3 2
Եէնի—Զաղրա		4 17
Քերմանլը		5 15
Եամպօլու	ժամ.	6 11
		Երեկոյ

122 և 121 Թիւ կառախմբոց հետ կը հաղորդակցի։

(1) 322 Թիւ կառախումբն երկուշաբթի, չորեքշաբթի և ուրբաթ օրերը կը բանի։

Կառախումբ (1) Եամպօլուէն մեկնող		Կուխ. Թ. 321 Խառն
		Առտ. Ժ. Վ.
Եամպօլու	մեկ.	7 6
Քերմանլը		8
Եէնի—Զաղրա		9 14
Բաանէ—Մահալլէսի		10 29
Գարաբունար		11 35
Թըրնովա	ժամ.	12 13
		Երեկոյ

121 և 122 Թիւ կառախմբոց հետ կը հաղորդակցի։

(1) 321 Թիւ կառախումբն երեքշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերը կը բանի։

ԳԻԾ ՌՈՒՍՃՈՒՔ—ՎԱՌՆԱ

Կառախումբ Ռուսճուքէն մեկնող		Կուխ. Թ. 401 Թղթատար	
		Առտ. Ժ. Վ.	Առտ. Ժ. Վ.
Ռուսճուք (Պիւֆէ)	մեկ.		7 55
Չէրնավօտա		8 44	8 49
Վէթօվա		9 41	9 43
Ռազկրատ		10 56	11 10
Ըշըգլար		12 3	12 6
Շէյթանճըք (Պիւֆէ)		12 57	1 27
Շումնու—Բօտա		2 21	2 35
Բրավատի		3 36	4 41
Կիւպէճէ		4 48	3 50
Վառնա	ժամ.	5 28	Երեկոյ

Ծանօթ.—401 և 402 Թիւ Թղթատար կառախումբք ամեն շաբթու չորեքշաբթի և կիրակի օրերը միայն տեղի կունենան։

ԳԻԾ ՎԱՌՆԱ—ՌՈՒՍՃՈՒՔ

Կառախումբ Վառնայէն մեկնող		Կուխ. Թ. 422 Խառն	
		Առտ. Ժ. Վ.	Առտ. Ժ. Վ.
Վառնա	մեկ.		8 20
Կիւպէճէ		8 58	8 59
Բրավատի		10 6	10 11
Շումնու—Բօտա		11 12	11 26
Շէյթանճըք		12 40	1 10
Ըշըգլար		2 18	2 21
Ռազկրատ		3 7	3 21
Վէթօվա		4 26	4 28
Չէրնավօտա		5 8	5 13
Ռուսճուք	ժամ.	6	Երեկոյ

421 և 422 Թիւ խառն կառախումբք ամեն շաբթու երկուշաբթի, երեքշաբթի, հինգշաբթի, ուրբաթ և շաբաթ օրերը միայն տեղի կունենան։

Պայընտըրէն կը գրեն առ Հաւէնէօ թէ Թիրէի և Էօտէմիշի մէջ աւազակութեամբ զբաղող համբաւաւոր աւազակապետ Սպարթալը Իպրահիմ և իւր ընկերք սպաննուած են շնորհիւ Զմիւռնիոյ կեդրոնական կառավարիչ և կուսակալի փոխանորդ Բաղիպ փաշայի և ժանտարմայից գնդապետ Բէհչատ պէյի ջանից։

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

Հէյտորի դեղահատերն, որ այնքան անհամբերութեամբ կ'սպասուէր, մայրաքաղաքս հասած են ։ (Տե՛ս ծանուցումն ի չորրորդ երես ։)

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Սոֆիա, 25 հոկտ.

Կը հերքուի այն զրոյց թէ սերպ զօրքերը Պուլկարիա մտած են ։

ԱԺԱՆՍ ՌՈՒԹԷՐ

Լոնտոն, 25 հոկտ.

Թայմզ խօսելով Անգլիոյ առարկութեանց վրայ ընդդէմ իրաց նախկին վիճակին վերահաստատման յ'Արեւ. Ռումէլի, կ'ըսէ թէ հաւանական է որ ապահովութիւններ տըրուած լինին և թէ Անգլիա խոստի չպիտի պնդէ այդ սկզբան վրայ. Թէ ամեն պարագայի մէջ մեր պարտականութիւնը պիտի լինի դիմադրել Ալեքսանդր Իշխանին պաշտօնանկութեան առաջարկին, և աջակցութիւն չտալ ո և է առաջարկի որոյ նպատակը լինի հարկադրել զԱլէքսանդր Իշխանն հրաժարել։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ԳԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 15 Հոկտեմբեր

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ (պանքայի)	108 3/4
3 » » (վաճառականի)	108 3/8
3 » Բարիզի » (պանքայի)	23 20
3 » » (վաճառականի)	23 30

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

		Դահեկան
Երէկ երեկոյ գոց. (Միջոց. D. Սէրի Գ. Կ.		15 15
Պորսայի գոցուելէն վերջը	»	15 19
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	15 21
Բարձրագոյն գին	»	15 23 1/2
Նուազագոյն »	»	15 21
Կէս օրին	»	15 23
Փոխառութիւն 1858) » 1862)	A. Սէրի Դ. Կ.	27
» 1860) » 1863) » 1872)	B. » » Դ. Կ. » »	15 25
» 1865) » 1869) » 1873)	C. » Դ. » »	15 19

Իւնիֆիէ Եգիպտական

Երէկ երեկոյեան գոցուեցաւ	71 20
Այս առաւօտ բացուեցաւ Գ. Կ.	71 22 1/2
Կէս օրին	71 25

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԵՐ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Գ. Կ.	Անգլ. Լ. ր.	3 8
Քրէտի Ժէնէրալ	» »	Օսմ. »	6 10
Պանք տը Գօնս.	» »	» »	3 10
Սօս. Շանժ է վալէօր	» »	» »	3 15
Թրամուէյ	» »	»	280
Ռումէլիի երկաթուղի		Ֆր.	35
Օպլիկասիօն տը Բրիօրիթէ		»	—
Բաժնեթուղթ Լաւրիոնի		»	56

Ընթացք դրամոց

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
0 Ֆրանքնոց	»	87 28
Անգլիական ոսկի	»	110 11
Բօլ Իմփէրիալ	»	90 15
Քրիմիջ	»	51 12
Ռուբլի թղթադրամ	»	9 24
» արծաթ	»	89 20
Ֆիօրին	»	8 30
Մէճ. արծ. (տարբ.)	»	108 3
Վէշլիկ	»	102 30
Հինգնոց	»	102 30
Մէթալիք	»	98 10
Պղինձ	»	—
Թղթադրամ	»	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 26 Հոկտեմբեր, ժամ 5 վայր. 15 երեկո.

Անգլ. քօնսօլիտէ	100 7/16
Օսմ. » Սէրի Դ. բացուեցաւ	14 5/16
» » » գոցուեցաւ	14 7/16
» » » Ա.	27 1/2
» » » Բ.	15 3/4
» » » Գ.	14 1/2
Օթօման 1871	66 3/8
Փոխառութիւն 1877	79
Պանք Օթօման	10 1/8
Ռուսական փոխառ. 1873	95 1/8
Եգիպտական միացեալ (Իւնիֆիէ)	65 1/4
» առանձ. (բրիվիլէժիէ)	86 1/4
Տայրա Սանիէ	60 1/4
Դօմէնիալ (փոխառ. Ռօշիլտ)	87 1/4
Հունգարական պարտաթուղթ 4 0/0	— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	— —

Վիէննա, 26 Հոկտեմբեր, ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	125 30
Օսմանեան երկաթուղի	17 70

Բարիզ, 26 Հոկտեմբեր, ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 0/0	109 60
» » 3 0/0	80 45
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ. բացուեցաւ	14 45
» » » գոցուեցաւ	14 45
» » Սէրի Բ.	— —
» » » Գ.	14 50
Օսմանեան Երկաթուղի	36 12 1/2
» Բէժիի բաժնեթուղթք	— —
Պանք Օթօման	502 50
Քրէտի Լիօնէ	520
» Ֆօնսիէ	1302 50
Բաժնեկառք Լիօնի	1246 25
Սուէզի ջրանցք	2030
Ռուսական 5 0/0 1877ի	100 1/4
Իտալական Ռանթ	95 92 1/2
Եգիպտական միացեալ	327 50
Սպանիական (արտաքին)	56 1/8
Բրիօրիթէ Թիւրք	360
5 0/0 Հելլենական	288 75
Զեք Լոնտրայի վրայ	25 20

ԲԱՐԻԶ ՓԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 26 Հոկտեմբեր, ժ. 10 վ. 30 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 0/0	109 53 3/4
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ	14 50
Եգիպտական	382 75

ԳԱՏԸ ԳԻՒՂԻ ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆՆ ԵՒ ԹԱՂԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

Ահաւասիկ Պատճէնն այն պաշտօնագրոյն զոր Ուսումնական Խորհուրդն ուղղած է Գատըգիւղի Թաղական Խորհրդոյ Ատենապետին, և որով Խորհուրդը կ'ընդունի վարժարանին Հոգաբարձութեան հրաժարականն և կը հրամայէ ուրիշ մը ընտրել.

Ուսումնական Խորհուրդս Գատըգիւղի Ազգ. վարժարանաց Հոգաբարձութեան պաշտօնավարութեան մասին Պատուարժան Թաղական Խորհրդոյդ պաշտօնագիրը, ինչպէս նաև յիշեալ Հոգաբարձութեան Պատ. Խորհրդոյդ դէմ մատուցած բողոքագիրը և հրաժարականը կարդալէ և երկու կողմանց բերանացի բացատրութիւններն և յիշեալ թաղը իբրեւ քննիչ խրկուած Պօղոսեան էֆէնտիի ստացած տեղեկութիւնները լսելէ վերջ՝ նկատելով որ Թաղ. Խորհուրդդ առանց Ուսումնական Խորհրդոյս կամ՝ ի բացակայութեան Նորին՝ Ազգ. Վարչութեան Քաղ. Ժողովոյ կանխաւ հաւանութիւնն ստանալու պաշտօնանկ ըրած է յիշեալ Հոգաբարձութիւնը, որ հազիւ երկու ամսէ ի վեր պաշտօնի կոչուած է, նոյն իսկ Թաղ. Խորհրդոյդ թախանձանաց համեմատ. Նկատելով որ Պատ. Խորհուրդդ Խորհրդոյս ուղղեալ պաշտօնագրին մէջ՝ Հոգաբարձութիւնն պաշտօնանկ ընելու միակ պատճառ անոր անփոյթ կամ անհոգ ընթացքը լինելը կը ծանուցանէ. Նկատելով նաև որ թէ՛ այս և թէ՛ բերանացի մէջ բերուած պատճառները մէկ երկու ամսուան Հոգաբարձութիւն մը պաշտօնանկ ընելու չափ զօրութիւն չունին.

Խորհուրդս կը տեսնէ թէ Պատ. Խորհուրդդ յիշեալ Հոգաբարձութիւնը պաշտօնանկ ընելով թէ՛ իւր օրինական ձեռնհասութեան սահմանն անցած և թէ՛ պատշաճից հակառակ վարուած է ազգային ծրի պաշտօնէութեան մը դէմ.

Այսու ամենայնիւ նկատելով որ յիշեալ Հոգաբարձութիւնը կը հրաժարի այժմ ի պաշտօնէ և անկարելի է Պատ. Խորհրդոյդ և Հոգաբարձութեան միջեւ համաձայնութիւն գոյացնել. Նկատելով որ թաղային վարժարանաց Հոգաբարձութիւնք ա՛յն ժամանակ աւելի արդիւնք կրնան ընծայել, երբ Թաղ. Խորհրդոյ և իւր միջեւ ներդաշնակութիւն գտնուի, Խորհուրդս գնահատելով հանդերձ յիշեալ Հոգաբարձութեան արժանիքը՝ կ'ստիպուի ընդունիլ նորա հրաժարականն և կը յանձնարարէ Պատ. Խորհրդոյդ որ Սահմանադրական Հրահանգին 19րդ Յօդուածին տրամադրութեան համաձայն, իւր մէջէն կամ դրսէն իւր հետ համերաշխութեամբ գործելու տրամադիր անձերէ բաղկացեալ Հոգաբարձութիւն մը կազմելով՝ անմիջապէս տեղեկագրէ մեզ ի վաւերացումն ։

Մնամք յարգանօք
Ազգ. Ուսումն. Խորհրդոյ
Վ. Ատենադպիր Ատենապետ
Ե. Կ. ՃԵՆԱՋԵԱՆ Կ. Ս. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ
Կ. Պ. 8 Հոկտ. 1885

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ
«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի

ՊԱՂՏԱՏ, 12 սեպտ.

Մեր երկրի ժողովրդոց մէջ ընդհանուր տնտեսական յուսահատութիւն մ'է որ կը տիրէ այս միջոցիս. տեղական արուեստք և ձեռագործք իսպառ ընկճուած են օտար մրցման առջեւ, տեղական արհեստարաններ գրեթէ ամբողջ փակուած են և այսօր մեր ամեն պիտոյքը Եւրոպայէն կանխիկ դրամով կը ստանանք, որով և մեր դրամն չարունակ անդարձ կերպիւ կը դիմէ դէպ յԵւրոպա ։

Պաղտատ քաղաքը ամեն տարի անհաւատալի քանակութեամբ քարիւղ կը ստանայ Ամերիկայէն, և մաս մը սպառելով միացեալն ալ կ'ուղարկէ ի Պարսկաստան և այլուր. մինչդեռ քաղաքէս քառասուն ժամ հեռու Մէնտէլի ըսուած գիւղին մէջ քանեն աւելի առատաբուխ հորեր կան քարիւղի, որոյ արտադրութիւնք կրնար գոհացնել ամբողջ Պարսկաստան, կամ Պաղտատ բերուելով կրնար մեծ նիւթ լինիլ չահաբեր առեւտուրի ։ Բայց միայն մի զուրկ մեքենայի պակասութեան պատճառաւ այդ պատուական հորերը կը մնան անխնամ ։ Առայժմ տարեկան երկու կամ երեք հարիւր ոսկւոյ չնչին գումարով տեղական կառավարութիւնը վարձու կուտայ զանոնք մի քանի Արբահամու որդիներու ։ Անցեալներն այն տեղէն անցնող մի մասնագէտ անձն կը պնդէր թէ այդ հորերու նման տակաւին շատեր կրնան բացուիլ այն տեղ, թէ Մէնտէլիի քարիւղն աւելի մաքուր է քան Ամերիկայի անդուստ քարիւղն, և թէ այդ հորերը լաւ խնամուելով կրնան տարեկան առնուազն չորս միլիոն ղրուշ եկամուտ բերել կառավարութեան. փափաքողներ եղած են այդ հանքը բազմաթիւ տարիներու համար վարձելու, մտադրելով նախ ներկայ հորերը քիչ շատ մաքրել, որք օր ըստ օրէ հողով լեցուելու վրայ են, և երկրորդ այդ քարիւղն մինչեւ ի Պաղտատ գրաստով փոխադրութեան ծանր ծախքէն ազատելու համար, կամ թեթեւ Տրամվէյ մը շինել և կամ պարզապէս խողովակներ դնել գետինը Մէնտէլիէն մինչեւ ի Պաղտատ ։ Բայց տեղական կառավարութիւնը կանոն ըրած է այդ հանքը միայն մէկ տարուոյ համար վարձու տալ և ոչ աւելի, որով ամեն վարձակալ կը մտածէ որ թերեւս յաջորդ տարին ուրիշներ աճուրդով վարձու առնեն զայն, ուստի և կ'աշխատի առանց ծախուց ընել ինչ որ կարող է և անվնաս հանել տարւոյ վախճանին ։

Դարձեալ Պաղտատու հիւսիսային-արեւելեան կողմը, երեք օր հեռաւորութեամբ, Սալահիէ անունով աւանին մօտ գտնուածուն անհուն հանքեր կան, այնչափ առատ որ գրեթէ երկրի մակերեւոյթին հաւասար են, և այնչափ ընտիր տեսակէ, որոց օրինակներն բերուելով այս տեղ և գործածուելով, մեքենագործաց հիացում պատճառեցին ։ Բայց այդ հանքն ալ կը մնայ երկրին համար անօգուտ, որովհետեւ ոչ ոք յանձն կ'առնու փոքրիկ երկաթուղի մը շինել այդ ածուխը մինչեւ ի Պաղտատ փոխադրելու համար, իսկ գրաստներով բերուածը աւելի սուղի կը նստի քան թէ Անգլիայէն հոս բերուածը ։ Քանիներ այս տեղ խորհրդածեցան Տըքովիլ կոչուած թեթեւ տեսակէն երկաթուղի մը շինել Պաղտատէն ի Սալահիէ իւրեանց դրամով, և իւրեանց ծախուց փոխարէն որոշեալ քանակութեամբ ածուխ ստանալէ յետոյ ամբողջ երկաթուղին և հանքը յանձնել կառավարութեան ։ Բայց երբ հանքաց և հասարակաց շինութեան կանոնագրին խորհուրդ հարցուեցաւ, հոն այնպիսի դժուարութիւնք տեսնուեցան որ այդ խորհող պարոնները կանոնի մանրամասն և ճշգրիտ պահանջմունքներն գոհացնելու տրամադիր չլինելով իրենց խորհուրդն ի բաց թողուցին ։ Անցողակի սա եւս յիշենք թէ Պաղտատու նահանգն ամենեւին սար, ձոր և փոս տեղեր չունի, այլ կարծես յատուկ աշխատութեամբ երկիրը հաւասարեցուցած է, որով և այս տեղ երկաթուղի շինեն անհաւատալի աստիճան դիւրին է ։ Եթէ այդ հանքածուխը գործածուի և դիւրին կերպով ի Պաղտատ փոխադրուի, անկից նաւերով կրնայ ղրկուիլ Արաբիոյ, Եգիպտոսի և Հնդկաստանի եզերքը, որոնց ամենքն ալ Անգլիայէն կը ստանան իրենց ածուխը ։ Զենք խօսիր Մուսուլի հանքածուխին վրայ, որ Տիգրիսէ վրայէն դիւրութեամբ կը բերուի ի Պաղտատ, միայն թէ դժուարութիւնը կը մնայ այն տաժանելի ժամուց ճանապարհի վրայ որ կը գտնուի հանքի տեղւոյն և գետեզերքի մէջ տեղ ։ Ասկից ի զատ Մուսուլի ածուխն աղուոր տեսակէ չէ ։

Պաղտատի երկրագործութեան վրայ շատ գրուած է ։ Անհուն, անսահման դաշտեր, միապաղաղ և հարթհաւասար, եթէ լաւ մշակուին կրնան ամբողջ Եւրոպան կերակրել, բայց երկրագործք ամեն բան ձեռքով պէտք է ընեն, վարել, սերմանել, ոռոգել, հնձել կամ կամնել ։ Օսպոռնի մի հնձող մեքենայ Ռոստուգոյի մէջ (եթէ չենք սխալիր) հրապարակային փորձեր կատարած լինելը և այդ յաջողութեան վրայ այդ մեքենայէն շատեր ծախուած լինելուն լուրը արդէն ժամանակին կարդացինք ։ Բայց այս տեղ ամենքս անհաւատ ենք, մեր չտեսած ու չփորձած բանի համար փարայ մի վատնել չենք ուզեր ։ Ո՛րչափ լաւ կը լինէր եթէ այդ մեքենային ի Պոլիս վաճառողները փորձի համար մէկ հատ ղրկէին այս տեղ որ գործէր ժողովրդեան աչաց առջեւ, և կամ ի Պոլիս կայսերական կալուածոց վարչութեան հետ համաձայնելով անոր հաշւոյն ղրկէին հատ մը ։ Իրենց համար սպառման նոր հրապարակ մը կը բացուէր և Պաղտատու նահանգին համար ալ ստակ չահելու նոր ճանապարհ մը ։

Դ. ԳԷՈՐԳ ԱՂԷՔՍԱՆԴՐԵԱՆՑ

ԶԱՆԱԶԱՆՔ

ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆ ԾԱՆՈՒՑՄԱՆՑ ՄԻՋՈՑԱՒ

Անգլիացի հրապարակագիր մը, Պ. Զարլս Բէյն, ամուսնական գործակալութեան մը խորերը թափանցելու և իւր տպաւորութիւնները պատմելու զուարճալի գաղափարն ունեցած է ։ Ի՞նչ է այդ հաստատութեանց նպատակը, հարցուցեր է ինքնին ։ Ի՞նչ տեսակ յաճախորդներ կը դիմեն անոնց ծառայութեանց ։ Այդ յաճախորդները մեծ մասամբ կը բաղկանան տմարդներէ կամ սրիկաներէ՞ ։ Արդարեւ կը պատահի՞ որ ամուսնութիւնք կատարուին վարձուորագործակալներու միջնորդութեամբ, և այդ ամուսնութիւնք սովորաբար աւելի երջանիկ կամ թշուառ են քան միւսները ։ Պէ՞տք է նկատել այդօրինակ գործակալութիւններն իբր օրինաւոր օժանդակք արդի կենաց, կամ թէ պարզ ծուղակներ՝ հանրային դիւրահաւանութեան լարուած ։ Ի մի բան, կը պատշաճի՞ նպաստաւորել անոնց զարգացումը, կամ ընդհակառակն հա՞րկ է նշաւակել անոնց խայտառակութիւնը ։ Պ. Զարլս Բէյն ամենայն լրջութեամբ այս հարցումներն ուղղած է ինքնիրեն և ձեռնարկած է զայնս լուծել ընդհանուրին օգտին համար ։ Զենք փորձեր որոշել թէ այդ մարդասիրական դիտաւորութեանց չէ՞ր խառնուէր կատակասէր զուարթութիւն մը, կամ գէթ՝ տարօրինակ և պատմելու արժանի արկածոց պատահելու [illegible] յոյս մը ։ Ինչ որ ալ լինի, այդ ձեռնարկ երեւան բերած է շահագրգիռ ուսումնասիրութիւն մը, որովհետեւ անկեղծութեան ակներեւ կնիքը կը կրէ ։

«Այդ գաղտնեաց թափանցելու մէկ միջոց միայն ունէի, կ'ըսէ մեզ Պ. Բէյն, այն էր զանձս ներկայել իբր ամուսնութեան ընտրելի. ուստի, երեք զանազան ծանուցումներ հրատարակել տուի ամուսնական արուեստին յատուկ թերթերէն միոյն մէջ, յաջորդաբար ինքզինքս ներկայելով իբր «տարիքոտ պարոն մը, մեծահարուստ և փափաքող ամուսնանալու մանկամարդ, բարեկիրթ, երաժիշտ և առտնին կենաց վարժ կնոջ» մը հետ, իբր «բարի գործաւոր մը որ արի և պարկեշտ կին մը կը փնտռէ», իբր «ազնուական երիտասարդ մը, հարուստ, ազգական բարձր գերդաստանաց, որ կը փնտռէ ժառանգուհի մը՝ իւր առաւելութեանց համեմատ առաւելութիւններ ունեցող» ։ Բաց աստի, գործակալութեան տնօրէնին հետ յարաբերութեան մտնելու պէտս, ծանուցի իրեն թէ մանաւանդ լաւ օժիտ մը կ'ուզէի»։

Այդ մասնաւոր թերթերուն կազմակերպութիւնն յոյժ պարզ է ։ Ընդհանրապէս շաբաթական են, 30 սանթիմի կը ծախուին և պահարանով կը ղրկուին 15 սանթիմի յաւելուածական գնով ։ Ծանուցումի մը կամ այդ ծանուցման պատասխանին արժէքն է միայն մէկ շիլին ։ Եթէ պատահի որ այդ նախնական գործողութենէն յետոյ, այր մը և կին մը փափաքին ուղղակի նամակագրութեան մտնել, իւրաքանչիւրն 5 շիլին կը ղրկէ տնօրէնին, ի միասին և մանրամասն տեղեկութիւններ, և՝ եթէ կարելի է՝ լուսանկար մը ։ Երբեմն ուղղակի յարաբերութեանց չեն մտներ և բանակցութիւնն յառաջ կը տարուի տնօրէնին միջնորդութեամբ, մէն մի ունկնդրութեան համար վճարելով հինգ շիլին ։ Նոյնը կը պահանջուի նաեւ ամուսնական ո և է խնդրոյ խորհրդակցութեան համար ։ Վերջապէս, եթէ գործը տեսակցութեան գայ յանգի, կինը կը վճարէ մէկ ոսկւոյ որոշեալ գումար մը, և եթէ ազնէ յետոյ ամուսնութիւնը տեղի ունենայ, պարտի վճարել 20 անգլ. ոսկի (500 Ֆրանք) ազատելու համար ոեւէ պարտքէ ։ Գալով առն ծախքերուն, ցոյց կուտանք զայնս աստ արտագրելով յայտարարութեան մը հետեւեալ մասն զոր Պ. Զարլս Բէյն ընդունած է իւր առաջին ծանուցման հետ.

«Ամեն պարագայի մէջ հինգ շիլին վճարելով, պիտի փութամ ձեր նամակներն յանձնել այն տիկնոջ որոց հետ կ'ուզէք թղթակցիլ. այլ յանձն առնլու էք 5 0/0 վճարել ինձ այն հարստութենէն որուն պիտի տիրանաք իբր օժիտ, եթէ բանակցութիւնք ամուսնութեան մը յանգին ։ Միւս կողմէ, եթէ ամուսնանաք անօժիտ կնոջ մը հետ, կամ եթէ իւր հարստութիւնն 10,000 Փրանքը չանցնիր, պէտք է ինձ վճարէք միայն 500 Փր. որոշեալ գումար մը ։ Վերջապէս, փոխանակ հինգ շիլին վճարելու մէն մի կնոջ հետ թղթակցելու համար, կրնաք՝ հինգ անգլ. ոսկի վճարելով՝ թղթակցիլ ուզածնուդ չափ տիկնանց հետ, և այս գինն ամեն ծախք պիտի գոցէ առանց բացառութեան մինչեւ ամուսնութիւնը ։»

Ահաւասիկ նախնական գործողութիւններն ։ Կը տեսնուի թէ բացարձակապէս անհրաժեշտ չէ անձնական յարաբերութեան մտնել գործակալութեան տնօրէնին հետ ։ Կարելի է նաև ամեն գործ նամակով տեսնել ։ Այլ բնականաբար, Պ. Զարլս Բէյն կը փափաքէր դէմ առ դէմ գտնուիլ այդ միջնորդներէն միոյն հետ ։ Ուստի նամակաւ տեսակցութիւն մը խնդրեց և ի պատասխանի ժամադրութիւն տրուեցաւ իրեն գրասենեակի մը մէջ որ խմբագրութեանը չէր, այլ սրահ մ'էր մասնաւորապէս յատկացուած ընտրելիներուն ։ Ոչ մէկ արտաքին նշան ցոյց կուտար յիշեալ գրասենեկին մասնաւոր յատկանիշը ։ Առաջին յարկն հանելով, Պ. Բէյն ինքզինքը գտաւ նախասրահի մը մէջ, անողորկ ապակիներով զարդարուած, և որոյ վրայ կը բացուէին երկու դռներ. այդ դռներէն մին կը տանէր տնօրէնին դահլիճը, միւսն սպասման սրահ մը ։ Այդ սրահին մէջ, ծերուկ սպասաւոր մը, յոգնած ու յուսախաբ դէմքով, յաճախորդներուն կ'ըսպասէր նամակաց հասցէներն ընթերցելով ։ «— Հօ՞ս է Մոքքէյնէլ Ն... ի գրասենեակն, հարցուց Պ. Բէյն. — Այո, պարոն. — Լաւ ուրեմն, կ'ուզեմ ամուսնանալ... — Շատ լաւ, պարոն, պատասխանեց ծերուկ պաշտօնեայն ճաշարանի սպասաւորի մը ձայնով որ յաճախորդի մը հրամանները կ'առնու. համեցէք նստիլ ։»

Ժամ մը սպասում ։ Տնօրէնը կը խորհրդակցէր տիկնոջ մը հետ որ չէր լմնցներ ։ Չորս աթոռ, կանաչ գորգով ծածկեալ սեղան մը, դեղձանիկներով լեցուն ահագին վանդակ մը, աւասիկ ամբողջ կահ կարասին ։ Ծերուկ սպասաւորը վերսկսած էր օրինակել իւր հասցէները ։ Երկու այցելուներ եկան յաջորդաբար ։ Նախ քիչ մը շփոթութենէ յետոյ, վերջապէս սկսան խօսակցիլ Պ. Բէյն իմացաւ թէ այդ պարոններէն մին բժիշկ մ'էր, որ իւր սպասաւորներէն խոշտանգեալ ու ձանձրացած, կը փափաքէր կին մը գտնել ամուրիի կենաց վերջ տալու համար. միւսը, երէց մ'էր որ ամուսին մը կը փնտռէր ։ Սպասման մասնաւոր սրահ մը յատկացեալ է տիկնանց ։

Տնօրէնութեան սրբավայրը մտնելով, կարծեցեալ ընտրելին իւր դէմ գտաւ սպիտակ մօրուքով եւ նահապետական մազերով ծերունի մը, գրասեղանին առջեւ նստած, ի դիմաց լեռնակուտակ լուսանկարներու ։

«Իւր գլխաւոր յատկութիւնն էր բարեացակամութիւնը, կը հաստատէ Պ. Բէյն ։ Եթէ հարկադրէի քննադատութիւն մ'ընել իւր ընթացքին վրայ, որ սակայն այնքան պարզ և մտերմական էր, առ առաւելն կրնայի ըսել թէ ըստ իս բաւական զգոյշ չէր իւր յաճախորդ տիկնանց մասին ըրած ակնարկութեանցը մէջ ։ Իսկոյն իմ տրամադրութեանս ներքեւ դրաւ լուսանկարներու ամբողջ հաւաքածոյ մը ։ «Ահաւասիկ ազնուականի մը եղբորդուստրը, կ'ըսէր. հրապուրիչ էակ մը. առանց մէկ կոտի, դժբաղդաբար. այլ ձեզ նման մարդ մը կարեւորութիւն չտար այդ տեսակ բաներու ։ Ասի պարզ սեննեկապանուհի մ'է, այլ խոստովանեցէք թէ բնաւ չնմանիր... ՈՀ, պէտք չէ արհամարհել սեննեկապանուհիներն. յաճախ սքանչելի են ։... Կը տեսնեմ որ կանգ կ'առնուք այդ կենդանագրոյն առջեւ ։ Գեղշուկ արարած մ'է, այնպէս չէ՞ ։ Կ'ըսէ թէ քսան տարեկան է, և շատ պիտի զարմանամ եթէ աւելի լինի ։ Շքեղ տուն մը ունի ի Բէնսինկթըն, Պարոն ։ Բոլորովին կը յարմարի ձեզ ։ Կը մնայ հաւանիլ և երթալ տեղւոյն... — Իրաւ որ, ընդհատեցի, շիտակն ըսելու համար ասոնցմէ ոչ մին կը յարմարի ինձ ։ Աւելի պատանիներ միայն ցոյց կուտաք ինձ ։ Աւելի թարմ բան մը չունի՞ք ձեր հաւաքածոյին մէջ. — Աւելի թա՛րմ... Տեսէք, ասո՛ր ինչ պիտի ըսէք ։ Ահաւասիկ մանկամարդ եւ սիրուն էակ մը. այլ առանց օժիտի, աւա՜ղ...» ։ Իրաւ է թէ շատ հասարակ կը գտնէի այն հարուստ եւ գեղանի կանայքն զորս այնքան շնորհալի կերպիւ իմ տրամադրութեան ներքեւ կը դնէր Մոքքէյնէլ Ն... ի տնօրէնը ։ Այն եզրակացութիւնն ուր յանգեցայ, սա էր թէ, ամուսնանալ որոշած մարդ մը լաւ կ'ընէ դիմելով այդօրինակ գործակալութեան մը. իրօք, իւր դէմ սա անպատեհութիւնն ունի որ ընտրութիւն պիտի ընէ քիչ մը յանդուգն կամ նախապաշարումէ զերծ տիկնանց հաւաքածոյի մը մէջ. այլ գէթ այդ ընտրութեան կը ձեռնարկէ կատարեալ գիտակցութեամբ, խորհելու համար հարկ եղած ժամանակն ունենալով, բաղդատութեամբ լուսաւորուելու իրաւամբ և զօրութեամբ, քայլ առ քայլ կը յառաջանայ և կենդանագրէ մ'առ նամակաց փոխանակութենէ մը քաղելով նպաստաւոր տպաւորութեամբք միայն ։

Արդար է աւելցնել թէ բազմաթիւ տիկնայք, ամենէն համեստներն եւ նշանաւորներն անոնց որք կը դիմեն գործակալութեան մը միջնորդութեան, իրենց կենդանագիրն և իրենց ո՛վ լինելն այն ատեն միայն կը յայտնեն երբ մանրակրկիտ խուզարկութիւն ըրած են ընտրելւոյն նկատմամբ ։ Անհատապէս կ'ուզէի արդարաջայլ ընթանալ. ուստի դժուարահաճ չերեւցայ. տասներկուքի չափ հասցէ առի և քաշուեցայ ։

Սակայն ծանուցմունք յառաջ բերած էին իրենց արդիւնքն և պատասխանք կ'ըսկսէին հասնիլ ։ Առաջին կինն որուն հետ թղթակցեցաւ Պ. Բէյն, ընտանեզուրկ և աղքատ մանկամարդուհի մ'էր, որ յայտնեց թէ պատրաստ էր ինքզինք ճանչցնել եթէ ընտրելին [illegible] երեկոյեան ժամ ութին, Պրայթընի երկաթուղւոյն սպասման սրահին մէջ իրար հանդիպիլ ։ Տիկինը սրահէն պիտի ելնէր ճիշդ այն ժամուն ուր ժամացոյցը զարնէր, նամակ մը պիտի պատռէր և կտորները քարափին վրայ պիտի նետէր ։ Այս հրահանգներն կէտ առ կէտ կատարուելէ յետոյ, Պ. Բէյն իւր դիմաց տեսաւ շուրջ քսան եւհինգ տարեկան երիտասարդ աղջիկ մը, գունատ, սեւ աչերով և մազերով, լուրջ դէմքով ։ Սեւ կտաւէ պարզ վերարկու մը հագած էր, մութ-կապտագոյն շրջազգեստ մը և թաղեայ փեղոյր մը ։ Պ. Բէյն խնամօք կերպարանափոխուած էր իբր «տարիքոտ պարոն մը, մեծահարուստ» ։ Քանի մը վայրկենի խօսակցութիւն բաւ եղաւ զայն համոզելու թէ Օր. Էլլա Ձ... պարկեշտ աղջիկ մ'էր, բարեկիրթ, այլ զուրկ ապրելու ո և է միջոցէ, և որ հանդիպած առաջին ամուսնութեան մէջ կը նետուէր ճիշդ ինչպէս մարդ ջուրը կը նետուի ։ Աւելի հեռի չմղեց փորձն, և զբաղեցաւ միայն օգնելով այդքան սրտայոյզ թշուառութեան մը, ապա պատուաւոր պաշտօն մը գտնելով դժբաղդ օրիորդին ։ Այսօր ամուսնացած է նա Անգլիական կղզեաց հողատէրի մը որ Անգլիա եկած էր ցորեն ծեծող մեքենայ մը գնելու համար ։ Պ. Բէյն կը փակէ այս միջադէպն յայտարարելով թէ, եթէ ինք իրօք «տարիքոտ պարոնը» լինէր, Էլլա Ձ... բոլորովին կը յարմարէր իւր գործին ։

Ուրիշ երկու նամակներ կուգային «ազնուական, երաժիշտ և բարեկիրթ» տիկիններէ, որք առանձին սենեակներ բնակելու ծանր յանցանքն ունէին ։ Պ. Բէյն հարկ չզատեց խուզարկութիւններն յառաջ տանիլ այդ կողմէ ։ Չորրորդ նամակ մը կուգար օրիորդաց գիշերօթիկ վարժարանէ մը, որք խօսք մէկ ըրած են խմբովին գտնուիլ «տարիքոտ պարոնին» նշանակած ժամադրութեան, և քթին խնդալ երբոր երեւնար ։ Պ. Բէյն շատ դիւրաւ չկրցաւ ազատիլ իրեն պատրաստուած պատիրներէն ։ Ուստի, այդ ծանր փորձէն յետոյ, «բարեսիրտ գործաւոր»ի դերը փորձեց ։

«Առաջին կինն որուն հետ յարաբերութեան մտայ, կ'ըսէ, այնպիսի տեսակի մը կը վերաբերէր որուն բնաւ չէի սպասեր. Ամուսնացած էր և [illegible] ամուսնոյն հետ կ'ապրէր ։ Այդ յանդուգն արարածը պարզապէս պէտք կ'զգար ուղեկից փոխելու կենաց ուղեւորութեան համար ։ Աւելորդ է ըսել թէ իւր ամուսինն ամեն մոլութիւն ունէր. կը ծեծէր զայն, օրերով գիշերներով տուն չէր գար և շաբաթը տասն և վեց շիլին միայն կուտար տունը պահելու և երեք զաւակ սնուցանելու համար ։ «Ասի բաւական չէ, ինչպէս ձեզ պիտի ըսէ պարզ ողջմտութիւնն, [illegible] կը գրէր ։ Այդ հետաքրքրական թուղթին մէջ կռուասէր բնաւորութեան մը ակներեւ նշանները տեսայ. միւս կողմէ, անհնար էր ինձ ամուսնալուծութեան մը պատճառ լինիլ. ուստի գործերն աւելի յառաջ չմղեցի ։»

«Բարի գործաւոր»ին ուղղեալ երկրորդ նամակը կուգար կնոջմէ որ Թընպրիճ Ուէլզ կը բնակէր և ինքզինք կը ներկայացնէր իբր «երեսուն և վեց տարեկան, լաւ ընտանիքէ և շատ լաւ մեծցած» ։ Թէեւ ամեն կարելի առաւելութիւններն ունէր ջէնթլմէն մը համար, սակայն, կը յարէր, յօժարակամ կ'ընտրէր պարզ գործաւոր մը, սա պայմանաւ որ անոր քով գտնէր նոյն յարգանքն ուր իրաւունք ունէր. այլ չէր ուզեր որ «ծխէ կամ գարեջուր խմէ» ։ Պ. Բէյն աւելորդ դատեց Լոնտոն բերել տալ բարի տիկինն ։

Երրորդն կ'անուանէր Բոլլի. Նորատի ու գեղանի աղջիկ մ'էր Համմըրսմիթէն ուր իւր հայրն բանջարեղէն և պտուղ կը ծախէր ձեռքի սայլակով ։ Պ. Բէյն, գործաւորի զգեստ հագած, կիրակի օր մը ժամադրութիւն տուաւ և յետ կիսաւուրն անցուց անոր հետ կաղին ուտելով ։ Համոզուեցաւ թէ Բոլլի գերընտիր կին մը պիտի լինէր իւր դասակարգէն երիտասարդի մը համար ։ Ո և է յարգանք չունէր քերականութեան համար և Լոնտոնի արուարձանաց արհեստերէնը կը խօսէր զարմանալի դիւրութեամբ. այլ պարկեշտ էր, մտացի և աշխատասէր, ինչպէս և թարմ ու սիրուն ։ Այդ հովուերգութիւնը վերջացաւ կապոյտ շրջազգեստի մը նուէրով, որ անշուշտ օգնած լինելու է Բոլլիին՝ իրեն արժանի ամուսին մը գտնելու ։

«Բարի գործաւոր»ին մէկ ուրիշ թղթակիցն եղաւ այրի մը որ փոքրիկ սրճարան մը կը բանեցնէր ի Բէնդընվիլ և որ իւր վիճակը կը պարզէր կատարեալ անկեղծութեամբ. անկարող էր իւր տունը վարել առանց երիկ մարդու մ'օգնութեան և տրամադիր էր իւր դրամագլուխն յանձնել յոյժ չափաւոր պայմաններով՝ եթէ բանակցութիւնն ամուսնութեան մը չյանգէր ։ Պ. Բէյն փութաց երթալ, այլ շուտով նշմարեց թէ հակառակորդ պիտի լինէր բարեմիտ թիթեղագործի մը որ ջերմովին սիրահարած էր այրւոյն ։ Ուստի փութաց հեռանալ՝ ասպարէզն ազատ թողլու համար ։

Կը մնար փորձել «Ազնուական երիտասարդն, հարուստ, եւն, որ ժառանգուհի մը կը փնտռէ» ։ Առաջին փորձն յաջող չելաւ ։ Տիկինը թերեւս մեծ հարստութիւն մ'ունէր, այլ անհնելի կերպիւ տգեղ էր, տգեղէն ալ աւելի, տձեւ և կոշտ. «Զեմ ամբաստաներ գործակալութեան տնօրէնը, կ'ըսէ Պ. Բէյն. անձամբ չէր ճանչեր զինքը ։ Սա կայ որ՝ տարաբաղդ կինը տեսնելով երկաթուղւոյն սրահն, ուր իրեն ժամադրութիւն տուած էի, քաջութիւն չունեցայ իրեն մօտենալու եւ կծիկը դրի ։ Խեղճ կինն սպասեց մինչեւ տասներկու, բոլորովին յուսահատելէ առաջ ։»

Երկրորդ նամակ մը կուգար Պատհէն, ազնուական օրիորդէ մը որ իւր բոլոր բարեմասնութիւնները կը յայտնէր ։ Կ'ըսէր թէ դիւրահաճ և հանդարտաբարոյ էր, և ինքզինք բոլորովին տրամադիր կ'զգար սիրելու ամուսին մը որ ազնիւ վարուէր իրեն հետ ։ Դժբաղդաբար, այդ տեղեկութեանց կից կենդանագրոյն վրայ՝ Պ. Բէյն տեսաւ յոյժ կանոնաւոր, այլ գեղեցիկ դիմագծեր. եւ [illegible] տիպար մը ։ Ուստի հրաժարեցաւ Պատհ երթալէ ։

Յաջորդ նամակը կուգար հօրմէ մը որ կ'ուզէր շուտով ձեռքէ հանել իւր աղջիկը, բոլորովին տգեղ, այլ [illegible] մը ։ Պ. Բէյն ընտանեաց մէջ մտաւ ոչ թէ իբր թեկնածու, այլ իբր բարեկամ ։ Երիտասարդ աղջիկն ունէր հրապուրիչ բնաւորութիւն մը, ձեւեր և կրթութիւն ։ Այցելութիւն մ'եւս, և սուտ ընտրելին պիտի հաշտուէր այդ հաճոյալի տգեղութեան հետ ։ Անշուշտ վախցաւ [illegible] մը վախճանը տալէ իւր խուզարկութեան, որովհետեւ խոհեմութիւն դատեց գոհանալ առաջին տեսակցութեամբ ։

Մնաց օր, կարգ մը ժամադրութիւններ ունէր ի Հայտ Բարք, Սէրբընթինի եզրը, «բարձր դասու» օրիորդի մը հետ, որ ընկերացեալ էր իւր գերմանացի ուսուցչուհիէն ։

Յարգելի օրիորդ Ք... նախ պատասխանած էր Պ. Բէյնի ծանուցման, պատրուակելով թէ տեսնէր կրնա՞ր յարմարիլ իւր բարեկամուհեաց միոյն. յետոյ, խոստովանեցաւ վերջապէս թէ այդ բարեկամուհին ոչ այլ ոք էր բայց եթէ ինք ։ Ժամ առաջ ամուսնանալ ուզելուն պատճառն իւր մօր խստութիւնն էր. կ'ուզէր կարելի եղածին չափ շուտ թողուլ հայրենի յարկն ։ Սիրուն, նրբամիտ և քմահաճ էակ մ'էր, որուն հետ երկար պտոյտներ ունեցաւ լճին շուրջը ։ Բնականաբար գործը ջուրն ինկաւ երբ կեղծ թեկնածուն ձանձրացաւ սիրաբանելէ ։

Սնանկացեալ և դրամօժիտ փնտռող ազնուականի դերին մէջ, Պ. Բէյն յաջորդաբար ներկայացուեցաւ երկու ընտրելուհեաց. առաջինը նախկին սպասուհի մ'էր իւր տէրանց կտակով հարստացած եւ որ բուռն փափաք կ'զգար բարձր դասուն մէջ մտնելու, ներկայանալի ամուսնոյ մը թեւը մտած. երկրորդն, չոր և մաղձոտ արարած մ'էր, որոյ տեսքը միայն սոսկում կը պատճառէր. «Երբեք հինգ վայրկեան աւելի անհանգիստ կերպիւ չեմ անցուցած քան այդ տեսակցութեան մէջ, կը գոչէ Պ. Բէյն վշտագին կերպիւ ։ Ահռելի զզուանքի տիպար մ'էր ։ Այլ թերեւս ուրիշ մը ինձմէ քաջասիրտ է ։ Զեմ ուզեր ոչ զոք վհատեցնել ։ Տասնեւհինգ հազար Փրանք հաստատուն ամսական, սենեակ և բնակարան ամենուրեք չեն գտնուիր ։ Հասցէն տակաւին գործակալութեան քով է ։» Ուրիշ երկու տիկնայք, որոց հետ թղթակցեցաւ, բարեկիրթ և բաւական հարուստ կը թուէին. այլ ծովէն անդին կը բնակէին, բան մ'որ կարճ կապեց բանակցութիւնները ։

Համառօտելով, այս զանազան փորձերէն Պ. Բէյնի ունեցած տպաւորութիւնը շատ աննպաստ չէ ամուսնական գործակալութեանց ։ Սկզբամբ զայնս պաշտպանելէ կը կը հրաժարի ։ Այլ պարզ է թէ շնորհակալ է անոնց իւր արկածներուն և մանաւանդ այն անկեղծ հաճոյքին համար զոր կ'զգայ զայնս պատմելով ։

(ԹԱՆ)

ՖՐԱՆՍԱ. Ինչպէս կանխաւ ծանուցած էինք, Հոկտ. 20ին Էօ գիւղին մէջ (Ֆրանսա) տեղի ունեցաւ Տանիմարքայի Թագաւորին Վալտեմար որդւոյն ամուսնութիւնն ընդ Մարի Օրլէանի Օրլէանեան Տան Թագաւորաց Ֆրանսայի։ Քաղաքական նկատումներով, Տանիմարքայի Թագաւորը Ֆրանսա չէր գացած։ Բայց Օրլէանեան պալատան մէջ համախմբուած էին Ֆրանսայի արքայազուն իշխանք, Տանիմարքայի Թագուհին, Կալլէսի իշխանն և իշխանուհին, որ Վալտեմար իշխանին քոյրն է, Ռուսիոյ Ալեքսիս Մեծ-Դուքսն, որ նմանապէս ազգական է, ըստ որում Վալտեմար իշխանին մէկ քոյրն ալ Ռուսիոյ կայսրուհին է այսօր, ինչպէս Գէորգ եղբայրն՝ Յունաստանի Թագաւորն է։ Բարիզի Կոմսն, (որ Ֆրանսայի Թագաւոր պիտի լինի, եթէ երբեք Թագաւորութիւնը վերահաստատուի հոն,) իւր կնոջ հետ կ'ընդունէր և կը մեծարէր հիւրերն, կորս կը տեսնուէին նաև Բարիզի դեսպանաց մեծագոյն մասը։ Նախ քաղաքային ամուսնութիւնը տեղի ունեցաւ Բարիզի Ռիւ տ'Անժու փողոցին Թաղապետական պաշտօնատան մէջ։ Թաղապետը, Պ. Շվարձ, թէև չէրմ հանրապետական, պատուասիրական և համակրալից բանախօսութիւն մ'ըրաւ այս առթիւ, յայտարարելով թէ իրեն պատիւ կը համարէր վաւերացնել այսպիսի միութիւն մը, և յիշեցնելով Ֆրանսայի ջերմ համակրանքը Տանիմարքայի և նորա Վեհապետին համար, և պատմական իրողութիւններ մէջ բերելով, որ այս երկու երկրաց անցելոյն մէջ ունեցած սերտ բարեկամութիւնը կ'ապացուցանեն։ Կրօնային արարողութիւնն հետևեալ օրը տեղի ունեցաւ Դրեքոսի մօտ, Բարիզի կոմսին բնակավայրին մէջ. Ռուանի Արքեպիսկոպոսը պատարագեց և օրհնեց երկուց գեռատի և արքայազուն ամոլաց միութիւնը։ Մարի Իշխանուհին, դուստր Շարդրի դքսին, քսան տարեկան է դեռ, և ունի բարեկիրթ և գեղանի Ֆրանսուհւոյ մը բոլոր գեղազանց ձիրքերը, ֆիզիքական, մտային և ընկերական։ Հետաքրքրաշարժ զուգադիպութիւն մ'էր որ այս արքայական ամուսնութիւն տեղի կ'ունենար ֆրանսական հողին վրայ ճիշդ այն պահուն յորում արքայական դասը նշանաւոր յաղթանակ մը կը տանի Ֆրանսայի մէջ։

Ֆրանսական կառավարութիւնը Քոմէտի Ֆրանսէզի ազգային համբաւաւոր Թատրոնին տնօրէն կարգեց Պ. Ժիւլ Քլառթի, հանրածանօթ վիպասանն և քրոնիկագիրն Թան լրագրոյ։

Նախընթաց հանրապետական լրագիրը կ'ըսէ թէ պատրաստութիւնք պարտին տեսնուիլ շատ չանցած դարձեալ ընդհանուր քուէարկութիւն մը կատարելու ի Ֆրանսա, զի անհնար է յուսալ որ երկար կարենայ տևել Երեսփոխանական նոր Ժողովը, «կազմեալ յիմար Միապետականներէ և կատաղի Արմատականներէ»։

Նոր թուով, նորակազմ Երեսփոխանութեան մէջ Միապետականք ունին 200 Երեսփոխան, Չափաւոր Հանրապետականք 240 և Արմատականք 150 Երեսփոխան. — Երեք հակընդդէմ կուսակցութիւնք, որք կը հակակշռեն զիրար։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԲԻՐՄԱՆԻԱ. Բիրմանիոյ դէմ գործելու սահմանեալ անգլո-հնդիկ զօրաբանակը Կալկաթայէ անմիջապէս չոգենաւերով կը փոխադրուի Րանկուն։ 10,000 հոգիէ բաղկացեալ է, ընդ հրամանօք Բրէնտէրկասդ զօրավարին։ Այս զօրաբանակի համար նոր զէնքեր և մեծ քանակութեամբ ռազմամթերք ապսպրուած են Ուլիչի գործարաններուն (Անգլիա)։

ԵԳԻՊՏՈՍ. Օսման Տիկմայի ապստամբութեան լուրը կը ստուգուի վերջապէս։

—Աղեքսանդրիոյ բնիկ դատարանաց նախագահը պաշտօնանկ եղաւ կաշառակերութեան պատճառաւ։

—Տօմէնի պետական հողերը վարձու կը տրուին այն Եգիպտացիներուն որք ցարդ իբրև պարզ մշակ կը գործէին։ Շատ կարևորութիւն կը տրուի Նուպար փաշայի այս հողագործական բարենորոգման, որ կը յուսացուի թէ լաւ արդիւնքներ պիտի տայ։

ԵԿԵՂԵՑԻ ՀԱՆԴԷՊ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ. Բողէնի բոլոնացի Կաթոլիկաց Միտրապոլիտութեան խնդրոյն վրայ յաճախ գրած ենք։ Վերջին թղթաբերով առնուած լրագրերէն կը տեղեկանանք թէ, Պիզմարք Իշխանը, Պապին կողմէ առաջարկեալ Թեկնածուները մերժելէն յետոյ, այժմ իւր կողմէ առաջարկեր է զՔրաուս կաթոլիկ կանոնիկոսն յԱրքեպիսկոպոսութիւն 4-5 միլիոն Բոլոնացւոց Բողէնի։ Վեր. Քրաուս պիտի կըրնայ եղեր [illegible] [illegible] մը նկատուիլ Բրուսիոյ Թագաւորին, մինչ Պապին կողմէ առաջարկեալ Թեկնածուք իրենց չափազանց լեհասիրական զգացմամբք, կասկածելի են եղեր յաչս Պիզմարք Իշխանին կառավարութեան։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ազգ. Կեդր. Վարչութեան Խառն Ժողովն յարտասովոր նիստ պիտի գումարի վաղն առաւօտ ի Պատրիարքարան Երուսաղէմի պատրիարքական ընտրութեան խնդրոյն պիտի զբաղի։

Նիստը պիտի տևէ ժամ 4էն մինչև 5։

Կը լսենք թէ Ազգային Երեսփոխանական Ժողովն ևս յարտասովոր նիստ պիտի գումարի յառաջիկայ երկուշաբթի։

Ըստ որոշման Քաղաքական Ժողովոյ, Ամեն Ս. Պատրիարք Հայրը նամակ մը գրած է Ղալաթիոյ Թաղային Յանձնաժողովոյն որպէս զի մինչև ցնոր տնօրինութիւն չարունակէ զիւր պաշտօն։

Կրօնական Ժողովն իւր երկուշաբթի աւուր նստին մէջ վաւերացոյց հանրային խնդրոց համար խմբագրուած քանի մը շրջաբերականներ զորս որոշեց ընթեռնուլ տալ եկեղեցեաց մէջ և հրատարակել ազգ. լրագրաց միջոցաւ։

Վերջին քննութիւն ըրաւ այն հրահանգին զոր որոշած էր ուղղել առ տեսչութիւնս ուսումնարանաց, պատուիրելով որ կրօնի ուսումն պարտաւորիչ լինի և անբարոյական ու անկրօն դասատուք մերժուին յուսուցչութենէ։

Որոշեց կրկին գրել Ուսումնական Խորհրդոյն թէ ի՞նչ եղաւ Պոլսոյ թաղի մը ազգ. վարժարանաց Հայ բողոքական տեսչին հրաժարեցուցման խնդիրն։

Ս. Պատրիարք Հայրը՝ նկատելով Տիվրիկի ազգային կալուածոց Հոգաբարձութեան ընդդիմութիւնն, որով չէր ուզած իւր տումարներն յանձնել պատրիարքական Դեր. Փոխանորդ Հօր, ազգ. տնօրինութիւն մ'ընել հարկ դատեց։ Հետևաբար երէկ, ի ներկայութեան դատական և ոստիկանական պաշտօնէից և Պատրիարքարանի կողմէ կարգեալ ներկայացուցչաց, յիշեալ Հոգաբարձութեան սենեակը բացուելով, մէջը գտնուած տումարներն ու Թղթերն Պատրիարքարան [illegible]ցան։

Կը լսենք թէ այս Թղթերու մէջէն կը պակսի Տիվրիկի կալուածոց արձանագրութեան Մայր Տումարը ([illegible])։

[illegible] 26 սեպտ. Թուոյն մէջ Պ. Ե. ստորագրութեամբ հրատարակեալ գրութիւն մը ինչ ինչ ակնարկութիւններ պարունակած լինելով Գատըգիւղի Արամ. Երկսեռ վարժարանի շրջանաւարտ Հոգաբարձութեան դէմ, յիշեալ Հոգաբարձութեան Մեծ. անդամք յատուկ գրով մը կը խնդրեն մեզմէ ծանուցանել թէ Արամեան վարժարանը Գ. Զաքարեան էֆէնտիի պաշտօնավարութեան միջոցին այնչափ արդիւնաւոր եղած է որչափ կարող էր լինել. թէ՝ վարժարանը երբէք պարտք չունի, բառին իսկական նշանակութեամբ. թէ՝ ընդհակառակն, յիշեալ շրջանաւարտ Հոգաբարձութիւնն իւր պաշտօնավարութեան սկիզբն 13000 ղրուշի մօտ պարտք գտած լինելով, սոյն գումարը իւր հրաժարման պահուն 6000 ղրուշի իջուցած է(*), թէ՝ հանրագրութիւնք եւն ոչ թէ վարժարանին պարտքը գոցելու համար եղած էին, այլ ի հաշիւ այն ամսական նպաստին, զոր թաղին եկեղեցին կը վճարէր առաջուց ի վեր, բայց որոյ վճարումը դադրած էր վերջին հրդեհին պատճառաւ. թէ, վերջապէս այդ նպաստը 4000 ղրուշէն 2500 ղրուշի իջած է շնորհիւ շրջանաւարտ Հոգաբարձութեան բարւոք մատակարարութեան։

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐ

Բ. Թէշեան էֆ. մեզ յանձնած է Կաթողիկոսական խնդրոյն վրայ իւր Չորրորդ և Վերջին յօդուածը, զոր կը հրատարակենք վաղուան թուով։

(*) Եթէ Պատ. Թաղ. Խորհրդոյ ներկայացուած վերջին հաշուեկշռոյն մէջ 2,300 ղրուշի պարտք մը կը տեսնուի, [illegible] փոխարէն կան 7500 ղրշ. աւելի արժողութեամբ չինուած ձեռագործք, 5000 ղրշէն աւելի Թոշակներէն գանձելի պահանջք և 4600 ղրշի արժողութեամբ ներկայ տարւոյ մէջ չինել տուած նոր գրասեղանք։ Այս գումարներն հանելով 23000 ղրշէն, կ'ունենանք 6000 ղրշի տարբերութիւն մը։ Աւելորդ է կրկնել թէ այս 23000 ղրշի մէջ է նաև 13000 ղրշի նախկին պարտքը։

Հրատարակուեցաւ ԳԻՏԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄ ամսաթերթին չորրորդ թիւն, հետևեալ բովանդակութեամբ.

Քաջալերութիւն և Շնորհակալութիւն (Խմբագրական). — Մթնոլորտ (Խմբագրական). — Քոլերա, Շոր և վերք (Խմբագրական). — Բժշկական գիտութիւնք (Տօք. Ա. [illegible]). — Հալածումն երկրորդ (Կ. Յ. [illegible]). — Եթեր եւ լուսաւորութիւն (Խմբագրական). — Օդապարիկի ղեկն (Ա.). — Նկօղ, շարժումն, զգայուն եւ մսակեր տունկեր (Խմբագրական). — Գիտական մանրալուրեր (Խմբագրական).

Կիրասոնի Ջանասիրաց Ընկերութիւնը կը խնդրէ մեզնէ հրապարակաւ իւր շնորհակալիքն յայտնել Փարիզաբնակ վաճառական Միհրան էֆէնտի Նազարեանի, որ 100 ֆրանքի նուէր մը զրկած է Ընկերութեան։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Առաջին կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Այտընի կուսակալ Խալիլ Րիֆաթ փաշայի։

Երկրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան՝ Պէրութի կառավարիչ Նէշուհի պէյի։

Թէհրանի օսմանեան դեսպան Խալիլ պէյ՝ որ Պելկրատ կը գտնուի, ճանբայ ելած է մայրաքաղաքս գալու համար։

Ռումանական դեսպանն երէկ ժամը տասնին միջոցները Բ. Դուռն երթալով, տեսակցեցաւ Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին հետ։

Այն մասնաւոր ունկնդրութեան միջոցին զոր Վեհ. Սուլթանը շնորհեց Անգլ. պատուիրակ Սըր Ուոլֆի, նորա մեկնելէն առաջ, Ն. Վեհափառութիւնն ծանոյց թէ Շէֆքաթի առաջին կարգի պատուանշանը կ'ընծայէր Տիկին Ուոլֆի։

Սըր Ուոլֆ այս առթիւ ևս յայտնեց իւր խորին երախտագիտութիւն, ինչպէս յայտնած էր բոլոր այն հոգածութեանց համար զորս Վեհ. Սուլթանը ցոյց տուաւ իրեն ցորչափ մնաց մայրաքաղաքիս մէջ և որոց համար՝ բնաւ, ամենաքաղցր յիշատակ մը պիտի պահէ միշտ։

Կայս. անձնական Գանձուն Նախարար Վսեմ. Յակոբ փաշա երէկ Բ. Դուռն երթալով, տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոս Բարձր. Քեամիլ փաշայի հետ։

Կրթական Նախարարութիւնն այս աւուր Թուրք լրագրաց միջոցաւ պաշտօնապէս կը ծանուցանէ թէ այն անձինք՝ որք մայրաքաղաքիս մէջ Նորահաստատ Դրաքննութեան Դիւանին մէջ պաշտօն [illegible] համար նոյն Նախարարութեան դիմելով արձանագրուած են, պարտին ամսոյ 17ին հինգշաբթի օրը ներկայանալ Կրթական պաշտօնատունն ուր [illegible] եղած քննութիւնք պիտի կատարուին իրենց կարողութիւնն և վիճակը ստուգելու համար։

Եկամտական բարւոքման յանձնաժողովն երէկ ի նիստ գումարեցաւ նախագահութեամբ Ներքին գործոց Վսեմ. Նախարարին։

Մաքսատան վերատեսուչ Էտիպ էֆէնտի երէկ Բ. Դուռն երթալով, մաքսային խնդրոց վրայ երկարօրէն տեսակցեցաւ Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին և խորհրդական Վսեմ. Տատեան էֆէնտիի հետ։

Պելկրատի օսմանեան նորընտիր դեսպան Զիա պէյ երէկ պատիւ ունեցաւ ներկայանալ Վեհ. Սուլթանին որ երկրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան շնորհեց նմա։ Ն. Վսեմութիւն իւր պաշտօնատեղին ուղևորեցաւ երէկ առաւօտեան շոգենաւով։

Անգլիական դեսպանատան առաջին Թարգման Պ. Սանտիսն երէկ Բ. Դուռն երթալով, Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին, Պետական Խորհրդոյ Նախագահ Բարձր. Արիֆի փաշայի և Արտաքին գործոց Նախարարի խորհրդական Վսեմ. Տատեան Յարութիւն էֆէնտիի հետ տեսակցեցաւ։

Ռուսական և ֆրանսական դեսպանատանց առաջին Թարգմանք երէկ Բ. Դուռն երթալով, տեսակցեցան Արտաքին գործոց Նախարար Վսեմ. Սաիտ փաշայի հետ։

Աւստրիոյ Կայսրուհին՝ որ ծպտեալ կը ճանբորդէ այս պահուս, Իզմիրէն մեկնելով ո՛չ թէ Սելանիկ գնացած է, որպէս գրած էին լրագիրք ոմանք, այլ Մէսաժըրի չոգենաւով ուղղակի Հռոդոս գնացած է ուր Ն. Վեհափառութիւն կ'ուզէր այցելել ասպետական ժամանակներէ մնացած շէնքերն և մասնաւորապէս «Հռոդոսի Ասպետաց» Փողոցը։

Ելիզապեթ կայսրուհին անտի մեկնելով ուղևորած է ի Եաֆա ուստից Երուսաղէմ ուխտի կ'երթայ։

Աթէնքէ կը հեռագրեն թէ օսմանեան նորընտիր դեսպան Ալեաս էֆէնտի անդ հասեր է։

Կ'իմանանք թէ վերջերս գրաւուած են քանի մը փոխանակագրեր որք թղթադրոշմ չէին կրեր և որք Փոքր Ասիոյ քաղաքներէն, մանաւանդ Կեսարիայէն քաշուած էին մայրաքաղաքիս քանի մը Հայ և Յոյն վաճառականաց վրայ։ Կ'ըսուի թէ Օսմ. Հանրային պարտուց Թղթեալ հասութից Տնօրէնութիւնն արդէն կանոնադրեալ տուգանաց ենթարկած է յիշեալ փոխանակագրերն, և թէ որոշած է ամեն կարելի միջոցներով դադրեցնել շրջաբերութիւնն ամէն փոխանակագրի, որ՝ քաշուած կամ վաճառուելու սահմանուած Թուրքիոյ հողին վրայ՝ չկրեր Օրինաց տրամադրած թղթադրոշմը։

Պարսկական դեսպան Մոհսին Խան՝ որ շաբաթէ մը հետէ մայրաքաղաքս հասած է արդէն, Վիէննայէն անցած պահուն տեսակցութիւն մ'ունեցեր է արտաքին գործոց նախարար Քալնոքի կոմսին հետ, որուն յայտներ է իւր ի Պէրլին կատարած պատուիրակութեան նպատակն և արդիւնքն։ Վեհ. Շահն յանձնարարեր է եղեր Մոհսին Խանին յայտնել Պիզմարք Իշխանին, որ եթէ Անգլիոյ և Ռուսիոյ միջև պատերազմ ծագի ի Կեդրոնական Ասիա, Պարսկաստան չպիտի կարենայ ընդդիմանալ ռուս զօրաց իւր հողէն անցնելուն, ըստ որում բաւական թիւով զօրք չունի այդպիսի ահարկու թշնամւոյ մը դէմ դնելու համար։ Հետևաբար Թէհրանի կառավարութիւնը կը փափաքի որ մեծ Տէրութիւնք չէզոք հռչակեն զՊարսկաստան, որպէս են Պելճիա և Զուիցերիա։ Պիզմարք Իշխանը պատասխաներ է թէ Շահին այս խնդիրը Եւրոպական Դահլիճներու ուշադրութեան պիտի ներկայէ։

Մոհսին Խան միանգամայն ծանուցեր է Քալնոքի կոմսին, թէ Պէրլինի մէջ պարսկական դեսպանութիւն մը հաստատուած է, որոյ գլուխ պիտի անցնի Թէհրանի արտաքին գործոց բարձրագոյն պաշտօնատարներէն Միրզա Րիզա Խան։ Նորընտիր դեսպանն իւր պաշտօնատեղին պիտի ուղևորի նոյեմբեր 20ին։

Այս օրերս Պուլկար երեւելեաց պատգամաւորութիւն մը Սելանիկի կուսակալին ներկայանալով, ուղերձ մը մատուցեր են կայսերական կառավարութեան ուղղեալ, որով կ'արտայայտեն Մակեդոնիոյ ժողովրդեան անձնուիրութիւնն ու հաւատարմութիւնն առ Վեհ. Սուլթանն և կը բողոքեն այն դրգռութեանց դէմ զորս իրենց նկատմամբ բրած են չարամիտ անձինք ոմանք։

Հասան փաշա սիրալիր կերպիւ ընդունէր է պատգամաւորութիւնն և գոհութիւն յայտնելով Պուլկարաց այս ազնիւ ընթացքին նկատմամբ, խոստացեր է իրենց ուղերձը մատուցանել Վեհ. Սուլթանին։

Ադրիանուպոլսոյ դատական առաջին հարցաքննիչ Տիգրան էֆէնտի և ընդհանուր դատախազ Մարգար էֆէնտի՝ ճանբայ ելած են մայրաքաղաքս գալու համար և կ'ըսուի թէ Դատական Նախարարութեան կողմէ ուրիշ պաշտօններու պիտի կոչուին։

Կը պատմուի թէ Պուլկարիա բնակող երեսուն Յոյներ՝ Միզօրոպոլօէն պարզ նաւակ մը նստելով Վոսփորի բերանը գտնուող Ֆանարաքի գիւղն եկեր են երկու օր առաջ։ Այս խեղճ մարդիկ յանձնառու եղած էին իրենց կեանքը վտանգի ենթարկել, խոյս տալու համար Պուլկարաց ձեռքէն իրենց կրած տանջանքներէն և մանաւանդ զինուորագրութենէ։

Պուրկազի ճանբով Փիլիպէէն առնուած վերջին լրոց նայելով, պուլկար պահպանողականք կ'սկսին յաղթանակ տանիլ ազատական կուսակցութեան դէմ իրենց մղած կռւոյն մէջ։ Ապստամբական շարժումն՝ որ այս վերջնոյ գործ է որոյ ձեռք կը գտնուի առժամեայ կառավարութիւնը, խստիւ կը պարսաւուի եղեր, ըստ որում երկիրը դահավիժած է սոսկալի տագնապի մը մէջ որոյ հետևանքները գուշակել չէ կարելի։ Կը վախցուի որ առաջին առթիւ որ իրաց այժմեան կացութիւնը ձախող դիրք մը ստանայ, երկու կուսակցութիւնք կռուի բռնուին և ներքին պատերազմ մը ծագի։

Աթէնքէն կը գրեն թէ մայրաքաղաքն արտասովոր երևոյթ մը կ'ընծայէ այս պահուս։

Իւրաքանչիւր չոգենաւ կամ կառախումբ որ կը հասնի Պելոպոնէսէն, բազմաթիւ պահեստի զօրքեր կը բերեն որք դրօշակներ պարզած կ'անցնին քաղաքին մէջէն ամենայն կանոնաւորութեամբ և կ'երթան իրենց զէնքերն ստանալ։ Ըստ պաշտօնական տեղեկութեանց, ցարդ ի զէն կոչուած պահեստի զօրաց թիւը կը հասնի 35,000 հոգւոյ։

Հելլէն հայրենասիրաց կողմէ նուիրատուութիւնք կը տեղան։

Աթէնքի մէջ ստորագրուած նուիրատուութեանց գումարը կը հասնի 500,000 ֆրանքի։ Կ'ըսուի թէ Աղեքսանդրիոյ մեծահարուստ վաճառական Պ. Ավերոֆ իւր հարստութեան կէսն, այսինքն տաս միլիոն ֆրանք, նուիրած է։ Նոյնպէս ուրիշ յոյն վաճառական մ'ալ, որ ծածկել կուզէ իւր անունը, գրած է առ Պ. Տէլիեանի.

«Կառավարութեան տրամադրութեան ներքև կը դնեմ իմ ամբողջ հարստութիւնս որ 65,000 ֆրանքի կը հասնի. — և իմ արիւնս կը նուիրեմ սիրելի հայրենեացս, կամաւոր գրուելով»։

Յիրաւի, հայրենասիրութեան սքանչելի օրինակներ։

Վերջերս ծանուցինք թէ Պ. Բրէսէլ՝ ծանօթ երկրաչափն՝ ծրագիր մը մատուցած էր Բ. Դրան, Փոքր Ասիոյ մէջ նախապէս սկսուած քանի մը երկաթուղեաց չինութիւնն աւարտելու համար։ Պ. Բրէսէլ յաջողած է գերմանացի և աւստրիացի դրամատէրաց խումբ մը գտնել, որք պատրաստ են չինութեան համար պէտք եղած գումարը փոխ տալու։ Իրաւ է թէ այժմ յարմարագոյն ժամանակը չէ այս տեսակ արտօնութիւն մը ձեռք բերելու համար բանակցութեանց ձեռնարկելու, սակայն Պ. Բրէսէլ կը յուսայ որ Բ. Դուռն յառաջիկային մէջ պիտի ըմբռնէ թէ Թուրքիոյ համար ո՛րքան կարևոր են, ռազմագիտական և տնտեսական տեսակէտներով, երկաթուղեաց գծերու ընդարձակութիւնն։

Պ. Բրէսէլ արտօնութիւն կը խնդրէ հետևեալ գծերուն համար. 1. Մուտանիա–Պրուսա, 2. Իզմիտ–Էրէյլի, 3. Իզմիտ–Ադանա, 4. Իսքէնտէրուն–Պաղտատ, 5. Տրապիզոն–Էրզրում։

Թուրքիէ Ադրիանուպոլսոյ մասնաւոր Թղթակիցն հոկտ. 13 Թուով հետևեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդէ.

Աղեքսանդր իշխանն անցեալ չորեքշաբթի օր մեկնեցաւ ի Սոֆիա. Փիլիպէի մէջ գտնուած պուլկար զօրաց ալ հրամայած էր որ դէպի Բաղարճըք քաշուին, բայց չգիտցուիր թէ քաշուած ե՞ն թէ ոչ։

Սոֆիայի մէջ ժողովուրդը բաւական յուզուեր է իշխանին գալուստն իմանալով, բայց [illegible] պէտք եղած կերպով ժողովուրդն ապահովեր են։ Պուլկարիոյ ուրիշ կէտերու վրայ գտնուած զինուորք անշարժ կը կենան և կը կարծուի թէ չպիտի կարենան շարժիլ։ Պուլկարք իրենց Խանը Եէնիճէի դէմ գտնուած դիրքը զօրացնելու վրայ են և կը կարծուի թէ այդ կողմը 11,000 հետևակազօրք և 12 թնդանօթք կը գտնուին։

Երէկ առաւօտ Մուսթաֆա փաշայի կամուրջին դիմաց գտնուած պուլկար զօրաց հրամանատարին կողմէ հարիւրապետ մը և երկու զինուոր՝ հրամանատար Մէհմէտ փաշայի ներկայանալով բանակցութիւն մը խնդրած են և այս վերջինը սպայ մը ղրկած է որպէս զի հեռուն ծառի մը տակ տեսակցին. յետոյ սպայն վերադառնալով պուլկարաց կողմէ նամակ մը յանձնած է Մէհմէտ փաշայի զոր սա կարդալով անմիջապէս Ադրիանուպոլիս ղրկած է։ Կ'ըսուի թէ այս նամակով Արևելեան Ռումէլիի ժողովուրդն յայտնելով թէ իրենք չեն կրնար օսմանեան զօրաց դիմադրել և թէ իրաց վախճանն իրենց նպաստաւոր չերևիր, խնդրած են որ օսմանեան զօրքերը ժամ առաջ Արևելեան Ռումէլիի սահմանագլուխն անցնին և իրաց արդի կացութիւնը վերջնական ելք մը ստանայ։

Եանինայէն կը գրեն թէ Թեսքայի (Եպիրոս) Արնաւուտք մեծ եռանդեամբ կը փութան պատասխանել իրենց եղած հրաւէրին, ռէտիֆներու գունդերուն միանալու համար։ Ասոնք ամենայն կանոնաւորութեամբ ի զէն կոչուելով, դէպի սահմանագլուխ կը ղրկուին գործօն բանակին հետ։ Կը կարծուի թէ Եանինայի կուսակալ Ահմէտ Էյուպ փաշա ընդհանուր հրամանատար պիտի կարգուի Եպիրոսի զօրաբանակին որ ամբողջ սահմանագլխոյն վրայ պիտի բաժնուի, հելլենական բանակի շարժումները դիտելու և ամեն պատահականութեան պատրաստ գտնուելու համար։ Արնաւուտք հաստատապէս որոշած են իրենց հողը պաշտպանել հելլենաց կողմէ ո՛և է արշաւանքի մը դէմ։

Ստամպուլի Եանինայի Թղթակիցը կը գրէ հոկտ. 4/16 Թուով.

Մեծ փութաջանութիւն մը կը նշմարուի այս օրերս Եպիրոսի բնակչաց մէջ, մեր դրացւոյն՝ Յունաստանի սպառազինման պատճառաւ. սակայն հանդարտութիւնը կ'սկսի տիրել վերստին։ Արթայի մէջ բանակ մը կազմել, ի զէն կոչել պահեստի զօրքերը, թղթադրամ բռնի շրջաբերութեան դնել և արտասովոր փոխառութիւններ ընել, արդարև խաղաղասիրական նշաններ չեն Հելլենաց կողմէ. Բարեբաղդաբար հասկցուեցաւ վերջապէս թէ իրերը ծայրայեղութեան չէին հասած։

Արդէն մեր զինուորական իշխանութիւնք անգործ չեն մնար։ 30 էն 40 տարեկան մուսթահֆըզք, այսինքն պահեստի երրորդ գունդն, ի զէն կոչուեցան։ Յուսանք որ տէրութիւնք պիտի արգելուն արեան հոսումն։

Արդի կացութիւնն իւր հետևանքներ կունենայ արդէն մեր հրապարակի վրայ։ Եւրոպիոյ մէջ ունեցած բոլոր փորձերնիս դադրեցաւ, և ո՛չ ոք կը համարձակի ամենափոքր գործի մը ձեռնարկել. Հետևաբար առևտուրնիս ալ կատարելապէս դադրած է։

Սոֆիայէն կը գրեն.

Մայրաքաղաքիս պուլկար Մէտրապոլիտը նամակ մ'ստացաւ Պուլկարաց Էկզարքէն որ խստիւ կը պարսաւէ պուլկար քահանայի մը մասնակցութիւնն այն պատգամաւորութեան որ Քոբէնհակ գնաց Ջարին պաշտպանութիւնը խնդրելու։ Էկզարքը բացատրութիւն կը պահանջէր այս մասին և կը պատուիրէր իւր ներկայացուցչին՝ այդ քահանային մեկնումն արգելուլ։ Մէտրապոլիտը պատասխանեց թէ այդ բան տեղի ունեցած էր յանգէտս իւր, թէ յիշեալ եկեղեցական Քոբէնհակ ուղևորած էր արդէն առանց իւր մեծաւորին հաւանութիւնը խնդրելու և թէ հետևաբար ժամանակն անցած էր Էկզարքին հրահանգաց համաձայն վարուելու համար։

Այս պատասխանագրոյն առաքումէն քիչ վերջը, Էկզարքէն նոր նամակ մը հասաւ։ Ն. Գերապատուութիւնը կը յայտնէր Սոֆիայի մետրապոլտին թէ, կը ցաւէր յոյժ որ կարելի չէր եղած արգելուլ քահանայի մը մասնակցութիւնն այս տեսակ գործի մը մէջ։ Էկզարքն ապա բացարձակապէս կը յայտարարէր թէ Պուլկար Եկեղեցին առնչութիւն չկրնար ունենալ քաղաքականութեան հետ, և թէ, այն քահանայք որք հակառակ իրենց մեծաւորաց գիտողութեանց չեն շատանար իրենց եկեղեցական պաշտօնամբ, խստիւ պիտի պատժուին ըստ եկեղեցական օրինաց։

Թուրքէ իւր վերջին թիւերէն միոյն մէջ ծանուցած էր թէ Ծովային նախարարութիւնն հին պահանջք մ'ունենալով Շիրքէթի Խայրիէէն, Իսկիւտար երթևեկող չոգենաւուց առօրեայ հասոյթը կը գանձէ յատուկ պաշտօնէից ձեռամբ։

[illegible] այս առթիւ հետևեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդէ.

«Արդարև Ծովային Նախարարութեան և Շիրքէթի միջև վէճ մը կայ տասն տարիէ հետէ, բայց մինչև ցարդ ո՛ և է վերջնական վճիռ չէ տրուած։ Ծովային Նախարարութեան յառաջբերած վճիռն առևտրական առաջին Ատեանի մէկ որոշումն էր՝ 1291 Թուականին տրուած, որ քննութիւն կը հրամայէր, և որ զուրկ էր այն գործադրիչ և վճռական հանգամանքէն զոր Նախարարութիւնը կուզէ վերագրել անոր։ Արդէն, Շիրքէթը վերաքննութեան դիմած էր և վերաքննիչ ատեանը տակաւին իւր վճիռը տուած չլինելով, ընկերութեան վարչութիւնը բողոքեց Գործադիր իշխանութեան (Իճրա) կողմէ ձեռք առնուած այս կանխահաս միջոցին դէմ։

«Այս տեղ բնականաբար քանի մը հարցեր կը ներկայանան մեր մտաց, կը յարէ [illegible]։ Ինչո՞ւ համար Գործադիր իշխանութիւնն ուղղակի չդիմեց Շիրքէթի երաշխաւորին՝ որ է Օսմ. Կայս. Պանքան՝ եթէ իրօք Ծովային Նախարարութիւնն ի ձեռին ունի դատարանի վճիռ որ ընկերութիւնն որոշեալ գումարի մը վճարման կը դատապարտէր։ Ինչո՞ւ դանդաղ և բազմածախ միջոց մը՝ այն է առօրեայ հասոյթից գրաւումը նախամեծար կը համարի քան թէ ուղղակի Պանքային դիմել, այսինքն անմիջական վճարում ստանալ։ Ինչո՞ւ համար ի գործ ածել այն տեսակ միջոց մը որ կրնայ մեր տեղական հաղորդակցութեան հաստատութեանց միոյն վարկն ու համբաւը կոտրել։»

Մայրաքաղաքիս իտալական ընդհ. հիւպատոս Պ. Սիմոնէթթի Պրինտիզի ճանբով մայրաքաղաքս ժամանեց։

Սերպիական կառավարութիւնն հրաման տուած է Նիշի մէջ գտնուող լրագրական թղթակիցներն արտաքսել։